

Debatten kring utrikesfödda och kulturell mångfald

– En diskursanalys av framställningen i svenska kväll- och dagstidningsartiklar

Av: Eric Klingborg & Faris Mulaahmetović

Institutionen för socialt arbete vid Lunds universitet
SOPA 63
Vt-12

Handledare: Yvonne Johansson

Förord

Vi vill inleda denna kandidatuppsats med att främst tacka våra familjer och vår handledare Yvonne Johansson. Vidare vill vi även passa på att rikta ett tack till de vänner, respektive och kurskamrater som har stöttat oss under arbetsprocessen och även i resten av utbildningen.

Ett mycket stort tack till alla!

X

Faris Mulaahmetović

X

Eric Klingborg

Department	Institution for social work & social science, Lund's University
Authors	Eric Klingborg & Faris Mulaahmetović
Title	"The debate surrounding immigrants and cultural diversity- A discourse analysis of the portrayal in Swedish evening- and morning newspaper articles"
Supervisor	Yvonne Johansson
Keywords	Integration, discourse, discourse analysis, foreigners, socialconstructivism, power-relations and postcolonialism.

Abstract

The aim of this study has been to reach a deeper understanding about the construction and portrayal of immigrants and the diversity concept in daily Swedish newspaper articles during the time period of 2010. More specifically the study aims to highlight which part of the debate that has the dominant position and what type of social implications this might lead to.

The empirical base consists of forty newspaper articles collected from four major daily morning- and evening newspapers. The method chosen to analyze our newspaper articles with has been Laclau & Mouffe's discourse theory; this has also been used as a theoretical framework within the study. Furthermore we have connected our findings to post-colonial theory. These theories are all inspired by social constructivism.

Our main finding shows three discourses competing for hegemony in the debate. The first discourse we found represents the advocates for cultural diverse. The second discourse can be characterized by thoughts concerning integration. This discourse stress the importance of adapting to the existing cultural norm found in our society. The last discourse is based upon extreme rightwing rhetoric and propaganda. The promoters within this category believe that immigrants are "the root of all evil" and believe the solution to the problem is either to adapt or get exiled. We propose that the conclusion that can be drawn is that the portrayal of immigrants in the Swedish media indirectly leads to practical social implications for afore mentioned group. Implications include segregation and marginalization in the labor- and residential market as well as in other contexts.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Inledning.....	1
1. 1 Problemformulering.....	2
1. 2 Syfte & Frågeställningar.....	3
1. 3 Urval & avgränsning.....	3
1.3. 1 Förförståelse.....	4
1.3. 2 Sökning av empirisk data.....	5
1.3. 3 Bearbetning & kodning av data.....	5
1.3. 4 Tillvägagångsätt vid analys av material.....	6
1. 4 Källkritik.....	7
1. 5 Disposition.....	7
1. 6 Arbetsfördelning.....	8
1. 7 Forskningsetiska överväganden.....	8
2. Metod & Teoretiska utgångspunkter.....	10
2. 1 Vetenskapssteoretiska paradigmet.....	10
2. 2 Socialkonstruktivism.....	11
2. 3 Postkolonialism.....	11
2. 4 Diskursanalys som metod och teoretisk utgångspunkt.....	12
2. 5 Laclau & Mouffe diskursanalytiska ansats.....	13
2.5. 1 Metodens förtjänster och begränsningar.....	15
2.5. 2 Validitet.....	15
2.5. 3 Reliabilitet.....	16
2.5. 4 Transperans.....	16
3. Begreppsdefinition.....	17
3. 1 Kulturbegreppet.....	17

3. 2 Invandrare.....	17
3. 3 Integration.....	18
3. 4 Segregation.....	18
4. Tidigare forskning.....	19
4. 1 Medias roll i det i det postmodernistiska samhället.....	19
4. 2 Forskning kring kategoriseringen av ”vi” och ”dem” i media.....	20
5. Empiri & Resultat.....	24
5. 1 Den kulturfrämjande diskursen.....	24
5.1. 1 Social & kulturell mångfald.....	25
5.1. 2 Mångfald ur ett välfärdsperspektiv.....	26
5. 2 Den integrationspolitiska diskursen.....	29
5.2. 1 Hederskultur & patrikal familjestruktur.....	30
5.2. 2 Segregation & utanförskapet.....	31
5. 3 Den högerpopulistiska diskursen.....	33
5.3. 1 Det svenska kulturarvet.....	33
5.3. 2 ”Vi” och ”dem” dikotomisering.....	34
5. 4 Sociala konsekvenser.....	37
6. Avslutande reflektioner.....	39
6. 1 Slutord.....	39
6. 2 Efterforskning.....	40
7. Referenser.....	41
7. 1 Litterära källor.....	41
7. 2 Elektroniska källor.....	42
7.2. 1 Artiklar.....	42
7. 3 Bilaga.....	43

1. Inledning

“The poor and other minorities in our country have been shut out of our minds and driven from our societies, because we have allowed them to become invisible. That’s why we all need a heart full of grace. A soul generated by love to humanity” (Luther King, Martin 1968)

Detta anfördes av Martin Luther King på Lincolnmonument i Washington D.C. under 1960 talet och det ovanstående citatet genomsyras av en filantropisk dimension då det baseras på principen om människors lika värde och en solidarisk tanke till de svaga grupperna i samhället. Martin Luther King var en förgrundsgestalt i den svarta medborgarrättsrörelsen i USA på 1960-talet som hade en dröm om att utjämna maktrelationerna mellan vita och svarta som då sågs som andra klassens medborgare. Han ville föra fram de stereotypa föreställningarna som fanns i det samtida samhället och därigenom skapa nytt paradig som skulle bygga på de humanistiska värderingarna som finns i den gyllene regeln och naturrätten.

De tankegångar som presenteras av Martin Luther King innehållande jämställdhet och jämlikhet är något som historiskt sätt har präglat den svenska synen på kulturell mångfald. Aleksandra Ålund (2002) skriver emellertid i antologin ”Perspektiv på sociala problem” att Sverige i förhållande med andra EU- länder alltmer förefaller vara ett land där etniska skiljelinjer gjort utrikesfödda till andra klassens medborgare. Vidare beskriver hon hur Sverige har blivit ett allt mer segregerat samhälle med alla sociala problem som detta medför. Hon beskriver hur polariseringen tilltagit under slutet av 1980 och början av 1990-talet. Ålund menar att problemen med människor av utländsk bakgrund beslöjas med kulturella stereotyper och en ”kulturalisering” av sociala motsättningar. Problemen omformuleras och reduceras till kulturella anpassningsproblem som knyts till ”de” andra.

Det beskrivs hur vi, både inom vardagliga och institutionella kontexter möter uppfattningar om vad som är svenskt och därmed normalt. Utifrån dessa uppfattningar utvecklas och befästs bilden av ”vi” och ”dem” där den senare gruppen blir synonymt med kulturellt avvikande och icke- svenskar. Ålund (2002) menar att sådana normalitetsföreställningar bygger på stereotypa föreställningar om kulturella skillnader som definieras av närheten eller distansen till det som uppfattas vara den svenska kulturen. Ålund refererar i texten till en av hennes tidigare studier som pekar på det förhållande som uppstår när kultur betraktas som något oföränderligt. Hon menar att detta utgör en viktig dimension av den diskursiva konstruktionen av ”utrikesfödda”, en uppdelning som har allvarliga sociala konsekvenser. (Meeuwisse & Svärd, 2002, sid 293-

294). Baserat på detta kommer studiens huvudsakliga syfte, att studera konstruktionen av den "utlandsfödde" sedermera att bli det sekundära, då vi försöker att belysa frågan utifrån ett kulturellt perspektiv.

1. 1 Problemformulering

Media spelar en stor roll, har stor makt, när det kommer till att definiera vår sociala verklighet. Media har en stor del i att producera och upprätthålla stereotypa föreställningar samt sprida uppfattningar av "vi" och "dem" och vise versa. Därför är medias illustrering av utrikesfödda en viktig del i den process som formar relationen mellan människor och påverkar vår vardag. De studier som finns inom ämnet skildrar hur olika mediars konstruktioner påverkar våra breda referensramar när det gäller hur frågor om flyktingar och invandrar personer artikuleras och förstås (Runsten, 2006, sid 189). I föreliggande uppsats ämnar vi belysa hur medias rapportering ser ut kring den nämnda gruppen ur ett kulturellt perspektiv (se kapitel ett, inledning) och vad konstruktionen i nyhetsartiklar har skulle kunna ha för sociala implikationer på mikonivå. För detta syfte har vi valt att använda Laclau och Mofe's diskursanalytiska modell. Fördelen med ansatsen är att den enskilde forskaren med utgångspunkt i metoden kan studera textmaterialets djupare dimensioner och analysera vilken mening tecken får när de sätts i korrelation med andra tecken. På detta sätt kan man se hur underliggande maktdimensioner produceras av texter och de olika positioneringarna i den debatt vi avser att studera.

I socialt arbete en grundbok har Hans Swärd om den franska sociologen Michael Foucault beskrivit hur makt och kunskap ett ömsesidigt förhållande eftersom dessa två förutsätter varandra (Swärd, 2006, sid 100). I den historiska kontexten har vi bevittnat att interaktionen mellan kunskap och makt har haft två sidor. Det positiva med kunskap är att samhällsutvecklingen har gått framåt och det negativa är att det har skapat ett robust system där individer kategoriseras som avvikande då de har vissa egenskaper som inte står i relation med majoritetssamhället. Masoud Kamali (2006) som är professor i socialt arbete betonar att de geografiska och kulturella åtskillnaderna som finns i befolkningsstrukturen beror på att integrationspolitiken inte har varit utformad för alla samhällsmedlemmar utan den har varit exkluderande för de "andra", utrikesfödda. Det som är integrationspolitikens problematiska grundantagande är att det finns två väsentligt särskilda grupper i Sverige, majoritetsbefolkningen och utrikesfödda. I samhället betraktas svenskarna redan vara integrerade i motsats till den andra gruppen, utrikesfödda som behöver komma in i den sociala

gemenskapen genom olika arbetsmarknadsinterventioner. Tankesättet menar Kamali (ibid.) paradoxalt nog motverkat integrationen då det har skapat en ”vi” och ”dem” dikotomi vilket är en av orsakerna till den misslyckande integrationspolitiken (SOU:2006:73, sid 341). Denna dikotomi ”vi och dem” har skapat ett robust system där individer kategoriseras i vissa säregna kulturella subsystem. Synen menar Kamali (2006) härrör från en kunskapssyn under kolonialismen och imperialismen som bygger på underordnings- och överordningsrelationer mellan olika etniska konstellationer. Det postkolonialistiska arv som har präglat det samtida samhället och bygger på en föreställning om att den europeiska samhällsstrukturen och kulturen är hegemonisk i förhållande med den övriga världen. Det koloniala arvet har även legitimerat media och andra aktörer på den sociala och politiska arenan att producera stereotypa föreställningar om invandraren i termer av skrämmande och hotfulla (ibid, sid 63). Spridningen av stereotyper uppfattar vi vara ett led i reproduktionen och försvar av föreliggande maktstrukturer. Detta ”vi” och ”dem” tankesätt förefaller vara problematiskt då individer kan uppleva en stigmatisering som kan medföra att vissa grupper sluter sig i segregerade boendeförhållanden i samhället. I sin tur kan det leda till att vissa individer får ett begränsat tillträde till den reguljära arbetsmarknaden och utbildningssystemet. På grundval av detta ämnar vi med denna studie belysa olika positioner i den diskursiva framställningen och vilka konsekvenser det kan medföra för den nämnda gruppen.

1. 2 Syfte & frågeställningar

Det övergripande syftet med föreliggande undersökning är att med en diskursanalytisk ansats belysa vilka maktrelationer, föreställningar och diskurser det finns i svenska dagstidningar kring utrikesfödda och mångfald utifrån en kulturell aspekt. För att kunna göra detta har vi således konkretiserat tre avgränsade frågeställningar:

- Vilka diskurser kring utrikesfödda kan skönjas utifrån ett kulturellt perspektiv i den massmediala debatten avseende tidsperioden 2010?
- Vilket synsätt kring utrikesfödda har ett hegemoniskt företräde i den mediala debatten?
- Vilka sociala konsekvenser kan debatten medföra?

1. 3 Urval & avgränsning

Urvalet i denna uppsats utgörs av offentliga handlingar i form av tidningsartiklar och tidskrifter. På grund av att tidningsartiklar är färgade av subjektiva värderingar och politiska

ideologier har vi bestämt oss för att ha variation i urvalet. Det empiriska underlaget kommer att utgöras av artiklar från flera tidningsredaktioner. Vi har avgränsat oss till de fyra största dags- och kvällstidningarna i Sverige, Expressen, DN, Aftonbladet och Svenska dagbladet. Denna avgränsning är ett selektivt urval baserat på att dessa tidningar är rikstäckande och att det är dessa som allmänheten tar störst del av. De konsekvenserna som urvalet medför för vår konklusion är en begränsning av den diskursiva presentationen av ämnet. Vi ämnar inte dra generella slutsatser från material utan snarare nyansera/påvisa en del av en större och mer komplex verklighet.

För att avgränsa oss har vi valt att endast hämta tidningsartiklar från tidsperioden 2010. Anledningen till att vi har valt denna period är att ett främlingsfientligt parti under detta år fick mandatplatser i riksdagen. Vi uppfattar detta som en tendens på ökat intresse för frågan. I övrigt så bygger avgränsningen på ett försök att presentera den rådande tidsanda som vi lever i, därför har vi valt att undersöka något som ligger väldigt nära i tiden. Vi har även bestämt oss för att utesluta internationella artiklar som behandlar ämnet.

1.3. 1 Förförståelse

Thomassen (2008) menar att teorier som sätter praxis först föregås av en viss form av kunskap som kan vara implicit och ta sig uttryck i interaktion med andra. Med detta menar hon att vi före all teori har en förförståelse som är kontextbaserad och icke-formaliserad. Denna kontextbaserade kunskap uppstår på grundval av erfarenheter, subjektiva upplevelser och igenkänning av komplexa situationer från verkligheten. Thomassen (2008) menar att vår förförståelse är en förutsättning för att vi ska förstå vår omvärld men den kan samtidigt göra oss subjektiva i forskarrollen. För att förförståelsen inte ska påverka en studie behöver en god reflekterande social praktiker integrera både teoretisk kompetens och praktisk erfarenhet (Thomassen, 2008, sid 36-37). Utifrån Thomassens (2008) resonemang inser vi att vi i forskningsprocessen kommer bära med oss vår förförståelse. Denna är något som grundar sig på våra egna erfarenheter, värderingar och förutfattade meningar. Detta kommer att få en avgörande betydelse för hur vi tolkar texterna. För att förebygga och minimera vår egen, icke reflekterande inverkan på resultatet valde vi innan kodningen att skriva ner våra förutfattade meningar och kunskaper kring området för att sedan jämföra om det har uppkommit några skillnader efter arbetets slut.

Vi har innan kodningen av datan haft en föreställning om att integrationspolitisk retorik ges störst utrymme i svenska nyhetsartiklar. Vi antog inledningsvis att denna typ av regelbundenheter skulle komma att vara mest framträdande i det empiriska underlaget. En annan position vi förväntar oss att finna är en Sverige demokratisk vecklighetsbeskrivning där dess förespråkare inte särskiljer etnicitet, religiös tillhörighet och kultur.

1.3. 2 Sökning av empirisk data

I den inledande fasen av uppsatsarbetet har vi använt oss av universitetets intranät där vi har sökt efter artiklar på databasen, mediaarkivet. När vi letade efter artiklar så valde vi dessa sökord: *invandrare, utrikesfödda, invandrare kultur och utlandsfödda x*. De tidskrifter vi valt är Expressen, Dagens Nyheter, Aftonbladet och Svenska dagbladet (se avgränsning).

1.3. 3 Bearbetning & kodning av data

Mot bakgrund av att det empiriska underlaget i vår uppsats utgörs av artiklar och tidskrifter anser vi att hermeneutiken och diskursanalysen är adekvata metoder. Diskursanalysen är en lämplig metod när man ska studera hur maktförhållanden reproduceras i diskurser och undersöka hur fenomen är socialt konstruerade. Diskursanalyseringen riktar ljuset mot hur kategoriseringar och antaganden om det normala och det avvikande vidmakthålls och vilka sociala processer som återskapar dem (Börjesson & Palmblad, 2010, sid 75). Därtill är den diskursanalytiska ansatsen kompatibel med hermeneutiken som är en vetenskaplig disciplin som spåras tillbaka till den teologiska verksamheten. Utgångspunkten för hermeneutiken är att tolka och tyda och sätta sig in i människors olika kontexter, föreställningar och uttryck om dessa. Denna har utvecklats från en lära om tolkning av religiösa texter till en generell teori om tolkning och förståelse (Bryman, 2002, sid 370). Hermeneutiken försöker att förstå, studera och tolka grundbetingelser för den mänskliga existensen. Den mer moderna inriktningen av hermeneutiken menar att mänskliga handlingar och livsytringar kan tolkas på samma sätt som språkliga utsagor och texter vilket gör den i allra högsta grad relevant för vår studie (Patel & Davidson, 1991, sid 25).

Vid kodning av tidningsartiklarna kommer vi att hämta inspiration från Jönssons (2010) analyschema. Jönsson menar att när man kodar och systematiserar olika texter och intervjuer så är det viktigt att synliggöra mönster, identifiera teman och kategorisera olika utsagor (Jönsson, 2010, sid 57). Utöver detta belyser Jönsson även hur man rent konkret kan gå till väga när man analyserar empirisk data. Detta görs genom ett analytiskt ramverk, där man

studerar ett socialt fenomenets karaktär, orsaker, historik, konsekvenser och lösningar (Ibid, sid 35). Genom det analytiska ramverket kan man koda vilka utsagor, problemversioner och orsaksförklaringar det finns kring ett visst fenomen som exempelvis deterministiska eller voluntaristiska förklaringar. Det analytiska ramverk som presenteras i Jönssons bok har delvis använts när vi analyserat hur begreppet ”utrikesfödda” konstrueras i svenska tidningsartiklar. Analysverket nedan har vi utformat genom inspiration från Jönsson:

Problemkomponent	Den sociala konstruktionen av ”Utrikesfödda”
Karaktär & Problembild	Vilka diskurser kan urskiljas i svenska nyhetsartiklar?
Orsak	Finns det maktrelationer som upprätthålls?
Konsekvenser	Praktiska implikationer på individnivå? Marginalisering och social exkludering?
Vilka tecken/ord används i den mediala diskursen	Tecken (idéer, begrepp) som tillskrivs utrikesfödda, t.ex. patriarkal familjestruktur?
Lösning	Blottlägga stereotyper och på så sätt bidra till att öka medvetenheten kring problemet.

Genom att analys-schemat fokuserar på vissa aspekter (har en förutbestämd lins) riskerar användandet innebära att man utesluter vissa aspekter. Trots detta ansåg vi det vara adekvat och nödvändigt att utforma ett praktiskt analysverktyg för att vi lättare ska kunna analysera tidningsmaterialet genom att kategorisera utsagor, hitta mönster och sortera olika teman.

1.3. 4 Tillvägagångsätt vid analys av material

Vid kodning av innehållet i artiklarna har vi både använt oss av ett renodlat diskursanalytiskt verktyg (Laclau & Mouffe) samt Jönssons analytiska mall. Under tillvägagångsprocessen har vi valt att koda samtliga artiklar enskilt. Processen har därefter fortskridit genom att vi har jämfört varandras resultat. Vi har försökt att identifiera olika diskurser genom att finna regelbudenheter i textmaterialet. Utöver det har vi försökt att se vad som tas för givet och vad som utesluts i relation till ett visst perspektiv. Vi har även vid kodning av empirin försökt urskönja nodalpunkter, moment och element som finns i respektive artikel (se vidare förklaring i kapitel två). Genom dessa hjälpmedel har vi försökt att tematisera materialet och få en tydlig struktur. På detta sätt har vi kunnat skapa oss en bild över några av de synsätt som finns i debatten.

Vid första sökning fick vi upp 9000 tidningsartiklar då vi endast använde oss av begreppet invandrare. Utifrån denna första anblick bestämde vi oss sedan för att avgränsa oss. Vi insåg ganska snabbt att studien inte var hanterbar då begreppet var alltför mångfasetterat, detta gjorde att vi fokuserade på en vis aspekt av debatten. Vi såg att konstruktionen av begreppet till stor del var förenad med normer och kultur vilket i sin tur resulterade i att vi valde att belysa frågan utifrån en kulturell aspekt. Vid tematisering av artiklarna så framträdde tre olika verklighetsbeskrivningar som samtliga konkurrerade om fixeringen av teckens betydelse inom diskuren. Fixering innebär att tecken/ ord sammankopplas med en viss verklighetsuppfattning (se vidare förklaring och presentation i kapitel två och kapitel fem).

1. 4 Källkritik

När vi har kodat datan som utgörs av sekundära källor (tidningsartiklar) har vi haft ett kritiskt förhållningssätt till textmaterialet. Vi har utgått ifrån Kristina Alexandersons (2012) kriterier för hur man granskar en källas syfte och ursprung. De fyra begrepp som tillämpas är autencitet, aktualitet, beroendeförhållande och tendens. Alexanderson (2012) menar att det mest essentiella med att praktisera ett källkritiskt förhållningssätt är att etablera ett skeptiskt synsätt till information (Alexanderson, 2012, sid 11). Hon tar även upp förslag på frågor som bör besvaras för att värdera materialet. Frågorna innefattar bland annat vem som står bakom källan? (Exempelvis en organisation, ett företag eller någon expert?). Vidare ställs frågan i vilket syfte källan är skapad? (Exempelvis om den är skapad för att informera, presentera fakta eller påverka en opinion?). Detta är något som vi har haft i åtanke när vi har letat efter samt kodat de nyhetsartiklar som ligger till grund för det empiriska materialet (ibid, sid 12).

1. 5 Disposition

Uppsatsen har vi valt att presentera i sex kapitel där vi först behandlar det övergripande syftet med undersökningen och vilken metod som vi valt att tillämpa. I detta avsnitt beskriver hur vi har avgränsat oss och samtidigt problematiserar vi kring hur våra frågeställningar är relevanta för socialt arbete. I kapitel två redogör vi för olika centrala begrepp och teoretiska utgångspunkter som vi valt att applicera för att kunna besvara frågeställningarna. Inspirationen till uppsatsen kommer från den kvalitativa forskningstraditionen och Laclau & Mouffes diskursanalytiska angreppssätt vilket vi förklarar nedan i uppsatsen. Därefter för vi ett resonemang kring metodologiska överväganden som vi har gjort för att få en hög reliabilitet respektive validitet. I nästa kapitel presenteras tidigare forskning kring

utrikesfödda och vi ger en tillbakablick kring vilka forskare som har som har behandlat frågan med utgångspunkt i ett socialkonstruktionistiskt perspektiv eller diskursanalytisk angreppssätt. I kapitel fyra finns det en empiri och analysdel som utgörs av tidningsartiklar och tidsskrifter. De artiklar som vi har hittat har kodats och analyserats i enlighet med Jönssons analyschema och diskursanalysen. I det sista kapitlet finns det en avslutande diskussion där vi har gjort en summering av de insikter vi har fått och en analys av de resultat vi har funnit i relation till studien.

1. 6 Arbetsfördelning

När vi började med uppsatsen fördelade vi arbetet jämt med varandra genom att vi tillsammans utformade en tidsplan. Denna plan låg till grund för arbetet och följdes upp kontinuerligt då vi hade en tidsaspekt att ta hänsyn till. Den empiriska datan som består av artiklar har vi kodat enskilt. Efter kodningsprocessen jämförde vi våra fynd för att se om det förekom regelbundenheter i materialet. Nästföljande delar har upprättats genom diskussioner med varandra (se kapitel fem och sex).

1. 7 Forskningsetiska överväganden

När man ska genomföra en vetenskaplig undersökning aktualiseras ideligen många etiska frågor, mot bakgrund av det är det av största vikt att en forskare har en etisk medvetenhet och de forskningsetiska aspekterna i åtanke vilka baseras på konfidentialitet och frivillighet. Vetenskapsrådet (2002) lyfter fram olika forskningsetiska principer som man bör utgå efter när man genomför vetenskapliga undersökningar. Om man skall beskriva vetenskapsrådets etiska riktlinjer så bygger de på individkravet som utgörs av fyra olika forskningsetiska principer. Dessa etiska principer summeras nedanstående:

- *Informationskravet:* Innebär att respondenterna ska informeras vad som är utgångspunkten med studien och att deltagarna på frivillig basis kan medverka i forskningen. Forskaren ska beskriva hur studien ska genomföras och göra en avvägning av studiens skada och nytta (Vetenskapsrådet, 2002, sid 7).
- *Konfidentialitetskravet:* Forskaren ska aidentifiera alla som deltar i viss studie och inte delge några uppgifter som är av känslig karaktär. I ljuset av att deltagarnas personuppgifter är av känslig natur bör man inte låta gemene man få insyn i ett forskningsmaterial (Vetenskapsrådet, 2002, sid 12).

- *Nyttjandekravet:* Denna etiska princip tar sin utgångspunkt i att man ska överväga studiens skada och samhällsnytta. Även om forskningen är samhällsnyttig så betyder det inte per definition att den kan göras på ett etiskt oförsvarbart sätt. (Vetenskapsrådet, 2002, sid 14).
- *Autonomikravet:* Denna princip innebär att samtycke ska inhämtas från deltagaren och att respondenten ska ha rätten att bestämma över sin medverkan i studien (Vetenskapsrådet, 2002, sid 9).

Dessa forskningsetiska principer har vi inte lagt stor vikt vid, då etnografiska studier eller semistrukturerade intervjuer inte har genomförts i undersökningen. I uppsatsen har vi valt att inte använda termen invandrare mot bakgrund av att detta begrepp är generaliserande och stigmatiserande. Vi anser att det har negativa konnotationer och därför har vi valt att använda begreppet ”utrikesfödda” i uppsatsen då det känns mer värdeneutralt, värderingsfritt och objektivt. Därmed är en mycket viktig utgångspunkt i vetenskapliga undersökningar uppfylld det vill säga att den enskilde forskaren ska härbärgera sina egna värderingar och förhålla sig objektivt till det givna textmaterialet. Detta innebär att det är av stor vikt att vi i egenskap av forskare bör låta arbetet fritt fortskrida dit det leder oss.

2. Metod & Teoretiska utgångspunkter

I föreliggande avsnitt kommer tonvikten ligga på att beskriva vilken ansats som vi har valt att tillämpa i den kvalitativa forskningsinriktningen. Ambitionen är att redogöra för olika centrala begrepp och teoretiska utgångspunkter som har valts för att besvara våra forskningsfrågor. I denna uppsats har vi valt att använda en kvalitativ forskningsinriktning i form av diskursanalys. Denna ansats har valts då vi med denna studie avser att undersöka hur begreppen utrikesfödda och kulturell mångfald är socialt konstruerat och försöka identifiera vilka maktrelationer och diskurser som kan relateras till dessa konstruktioner (se kapitel ett, urval och avgränsning). Den teoretiska basen utgörs av postkolonialism och Laclau & Mouffes diskursanalytiska ansats. Dessa båda teoretiska utgångspunkter utgår från poststrukturalistisk lingvistikteori och socialkonstruktivismen som behandlas i uppsatsens teoretiska referensram. Innan vi beskriver de teoretiska utgångspunkterna avser vi först att beröra vilka fundamentala förhållningssätt det finns att producera kunskap inom det vetenskapsteoretiska paradigmet.

2.1 Vetenskapsteoretiska paradigmet

Bryman (2002) behandlar att i det vetenskapsteoretiska paradigmet finns två elementära sätt att generera vetenskaplig kunskap, humanvetenskapligt- och naturvetenskapligt förhållningssätt. Det råder inte konsensus mellan dessa två ansatser om hur man genererar och producerar kunskap. Det kvalitativa eller humanvetenskapliga betraktelsesättet har ett induktiv syn på förhållandet mellan teori och praktik. Det innebär att teori byggs upp på grundval av empirisk data (Bryman, 2002, sid 22). Den kvalitativa ansatsen tar sin utgångspunkt i att man studerar individen på en bredare subjektiv dimension istället för utgå från standardiserade mätbara metoder. Humanvetarna menar att man bör använda etnografiska studier då de fokuserar de känslomässiga aspekterna som uppstår i olika interaktioner (Ibid, sid 253). Den kvalitativa inriktningen har en ambition att fånga den entitet som individer tillskriver vissa fenomen och samtidigt tolka mänsklig interaktion i termer av de normer och värderingar som finns internaliserade i individen (ibid, sid 344). I kontrast till detta finns det en mer naturvetenskaplig inriktad kunskapsteori som härrör från positivism. Denna benämns för kvantitativ forskningsansats och till skillnad från den ansats som vi har valt så lägger den betoning på det konkret mätbara, istället för att se de kausala sambanden och bakomliggande mekanismer som styr individer i olika interaktioner (ibid, sid 81).

2. 2 Socialkonstruktivism

Det socialkonstruktivistiska betraktelsesättet baseras på ontologiska och epistemologiska premisser om den sociala verklighetens beskaffenhet. Med ontologi avses kunskapen om de sociala tingens eller väsens natur och epistemologi innebär hur vi uppfattar och hämtar kunskap från verkligheten (May, 2002, sid 35). Språkrören för det socialkonstruktivistiska perspektivet betonar att man ska ha ett kritiskt förhållningsätt till kunskap då de har en föreställning om att det inte finns en objektiv verklighet. Detta för att vi som är subjekt konstruerar den sociala verkligheten genom utsagor och diskurser. I interpersonella relationer speglar vi vår kunskap och föreställningar om verkligheten. Detta innebär även att vår kunskap om den sociala verkligheten uppstår i interaktion med andra och världen (Jørgensen & Winther, 1998, sid 11). Utöver detta lägger socialkonstruktivisterna även vikt vid att subjektens kunskap och världsbild om den sociala verkligheten är determinerad av den sociala och kulturella kontexten. I ljuset av att verkligheten och individen är en produkt av kulturell och språklig praxis menar socialkonstruktivisterna att uppmärksamheten bör riktas mot att kritiskt ifrågasätta självklar och objektiv kunskap (ibid, sid 12).

2. 3 Postkolonialistiska perspektivet

Postkolonialism är ett tvärvetenskapligt angreppssätt som belyser hur det samtida samhället har påverkats av det koloniala arvet och av en kunskapssyn som har reproducerat överordning- och underordningsrelationer. Perspektivet tar sin utgångspunkt i ett kritiskt förhållningssätt till kunskap som har producerats från västerländerna eftersom subjektpositionerna i den vetenskapliga diskursen till största del har utgjorts av vetenskapsmän från västvärlden. Teorin syftar till att systematiskt problematisera kunskapen som har producerats av västerländerna och dess koppling till globala relationer av överordning och underordning (Loomba, 2008, sid 8).

De postkoloniala teoretikerna betonar att det är centralt att ifrågasätta vem som ska vara kunskapens subjekt då det under kolonialismens tid skapades teorier om individers olikhet som baserades på kulturell överordning och rasskillnader (Loomba, 2008, sid 9). Dessa teorier om avvikelser mellan kultur och individers egenskaper legitimerade den systematiska exploateringen av andra världsdelar som exempelvis Afrika och Asien. Dock förlorade dessa teorier både sitt vetenskapliga stöd och sin legitimitet efter andra världskriget. Trots att kategorin "ras" har fått mindre betydelse i det vetenskapliga samtalet menar företrädarna för perspektivet att de koloniala strukturerna har överlevt och samtidigt genomsyrat det

postmoderna samhället. Dessa koloniala strukturer som har påverkat den västerländska befolkningen grundas på en föreställning om den europeiska etnocentrismen och kulturella hegemonin (ibid, sid 9). Detta sätt att betrakta vårt samhällssystem som det överordnade och rationella har delvis varit med i att skapa ”vi” och ”dem” uppdelningen som vi nämnt i inledningen (ibid, sid 10).

En av postkolonialismens förgrundsgestalter är Edward Said (1978) som i boken ”Orientalism” har kritiserat den västerländska kunskapstraditionen för att ha skapat ”orienten”. Teorin inbegriper inte bara studien av icke- västerländska kulturer utan även på vilket sätt dessa kulturer presenteras i västvärlden, i synnerhet i den akademiska inriktningen som betecknas för orientalism. I den postkolonialistiska teoribildningen brukar man termen diskurs för att ta området i ny riktning. Boken ”Orientalism” är ett av de viktigaste bidragen till postkolonial teori. Edward Said (1978) lyfter fram i vilken grad förståelsen kring orienten skapades och spreds under kolonialtidens Europa. Enligt Said är ”orientalism” ett teoretiskt begrepp som hjälper oss att förstå hur underordning och överordningsrelationer mellan grupper konstrueras diskursivt (Ibid, sid 55). Det mest essentiella i Saida teori var att orientalismen i sista hand byggde på en politisk version av verkligheten. Denna verklighet tar sin utgångspunkt i att lyfta fram distinktioner mellan det kända västerlandet ”vi” och det okända ”dem”(ibid, sid 56).

2. 4 Diskursanalys som metod och teoretisk utgångspunkt

Det diskursanalytiska betraktelsesättet är både metod och teori vilket tar sitt avstamp i socialkonstruktivismen och strukturalismen (Jørgensen, Winther et al, 1998, sid 13). Det råder inte konsensus mellan olika vetenskapliga discipliner om vad en diskurs innebär, då det finns en mångfald definitioner av diskursbegreppet. I enlighet med Jørgensen och Phillips (1998) så beskriver de att en diskurs är ”ett bestämt sätt att tala om och förstå världen”. Diskursanalytikerna lägger betoningen på ett ”bestämt sätt att tala” och det finns olika ramar för vilka utsagor och representationer av den sociala verkligheten som betraktas vara objektiva och allmängiltiga (ibid, sid 7). Enligt Börjesson (2010) kan diskurser ses som talordningar som bestämmer gränserna för vad som är socialt och kulturellt accepterat. Dessa samtalsordningar styrs av historiska och kulturella givna normer och regler. Diskurser kan såväl vara exkluderande och inkluderande då det finns vissa gränser för vad som är möjligt att säga inom ett visst sammanhang. Diskursanalytikerns uppgift är att problematisera kring

relationen mellan dessa utsagor, den sociala verkligheten och vad som kvalificeras som sant inom en viss tid och inom en viss kontext (Börjesson, 2010, sid 21).

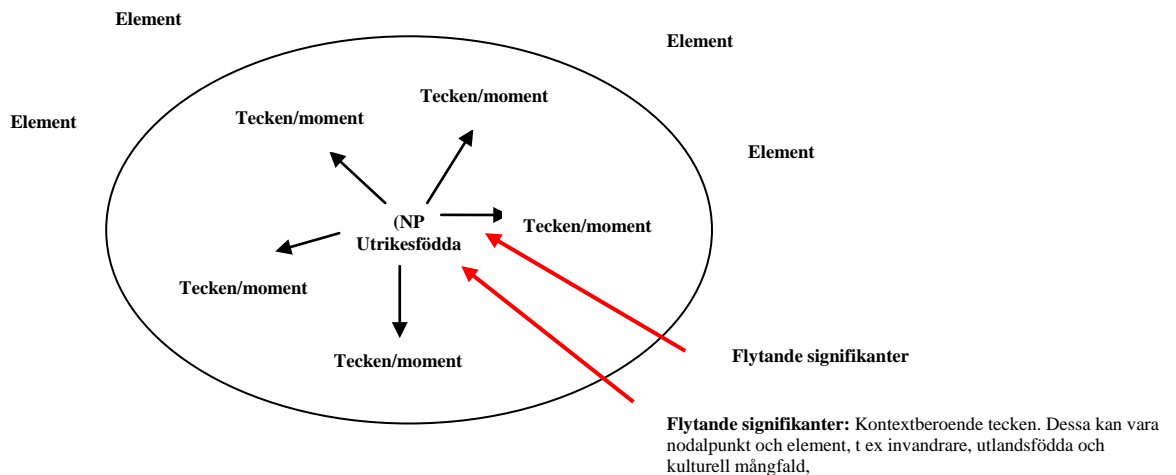
I den diskursteoretiska skolan har det utvecklats olika förhållningssätt att analysera olika texter, däribland Norman Faircloughs kritiska diskursanalys (CDA), Laclau & Mouffes diskursteori samt diskurspsykologin. Den gemensamma nämnaren för de alla tre diskursteoretiska angreppssätten är att vår ingång till den ”sociala verkligheten” går genom språket. Utgångspunkten för diskursteorin är att vi genom språket speglar våra föreställningar och kunskap om den ”sociala verkligheten” och samtidigt konstituerar vi den genom att skapa utsagor av världen (Jørgensen, Winther et al, 1998, sid 15). Vidare menar diskursanalytikerna att kunskapen om de sociala tingena är kontingent och ofullständig eftersom tecken i diskurser inte slutgiltigt kan fixeras då det råder en ”diskursiv kamp” om deras betydelse. Detta för att tecken i form av idéer och begrepp betydelser inte är låst utan de är kontextberoende och föränderliga (ibid, sid 55).

2. 5 Laclau & Mouffes diskursanalytiska ansats

Diskursteorins grundare utgörs av Ernesto Laclau och Chantal Mouffe som har utvecklat en teoretisk ansats genom dekonstruktion av andra teorier, däribland strukturalismen och marxismen. Strukturalismen tillhandahåller en lingvistikteori om mening och hur denna mening kring tecken skapas genom språket. Laclau och Mouffes diskursteori bygger på samma tankegångar och kan härröras till den strukturalistiska teoretikern Saussures. Han menar att språket är uppbyggt kring vissa tecken som får sin mening genom att de står i förhållande till, eller skiljs ifrån varandra. Laclau och Mouffe har dock vissa invändningar mot Saussures lingvistikteori då de tar avstånd från att den sociala verkligheten är en objektiv helhet och menar istället att det råder en kamp mellan teckens betydelse (Jørgensen, Winther et al, sid 15).

Utgångspunkten i Laclau & Mouffes diskursteori är att vi fixerar betydelser genom att placera olika tecken i bestämda förhållanden i relation till andra tecken. Om man ska beskriva det med en metafor så kan en diskurs betraktas som ett ”fisknät där varje tecken har sin plats som en av knutarna i nätet. Knuten hålls på en bestämd plats i det utspända nätet i relation till de andra knutarna” (Jørgensen, Winther et al, sid 17). Jørgensen och Phillips (1998) behandlar att Laclau & Mouffe diskursteori avser analysera hur lingvistiskstrukturen i form av diskurser konstitueras och förändras. För att analysera diskurser kan man tillämpa olika centrala begrepp i Laclau & Mouffes ansats däribland, moment, element, nodalpunkter och

flytande signifikanter (ibid, sid 33). Vi tänkte konkretisera Laclau & Mouffes diskurstes genom att illustrera den teoretiska modellen på följande sätt:

Modellen beskrivs här som en cirkel vilket får representera en diskurs. Momenten i diskursen står i relation till nodalpunkten (NP). För att förtydliga så är momenten inom diskursen ord/tecken som får sin betydelse genom relationen till NP. Samtidigt fixeras momentens betydelse genom att de befinner sig på bestämda platser från varandra inom diskursen, något som Laclau & Mouffe benämner för "differential positions". Utöver det kan vi se att det finns en nodalpunkt i cirkeln som är ett privilegierat tecken i sig och som ger betydelse till momenten genom att de står i förhållande med varandra. Om vi ska exemplifiera detta så kan man inom den medicinska diskursen se "kroppen" som en nodalpunkt där olika tecken får mening och innebörd som exempelvis hjärnans funktion, symptom och vävnad. Eftersom nodalpunkten står i förhållande till tecknen leder det till att diskursen skapas som en "totalitet" (ibid, sid 33). Laclau & Mouffe poängterar även att utanför diskursen, finns det element som är diffusa och mångtydiga tecken. De har uteslutits från diskursen då de inte har fått någon mening. Element som avviker från diskursen och befinner sig utanför cirkeln kallas för det diskursiva fältet eller det konstituerande yttre (ibid, sid 34). Dessa element som befinner sig på det diskursiva fältet är öppna för tillskrivning, beroende på vilken kontext de finner sig i (ibid, sid 35). Detta gör även att man kan benämna de som flytande signifikanter.

I den teoretiska modellen finns det flytande signifikanter som både kan vara nodalpunkter och tecken som olika diskurser försöker att ge betydelse (Jørgensen, Winther et al, sid 35). Mot bakgrund av att både elementen och de flytande signifikanterna är öppna för betydelsebildning etableras det en diskursiv kamp och konflikt om deras betydelse. Denna diskursiva kamp sker mellan olika subjektpositioner. Subjektpositioner är en diskursanalytisk term som avser individer som har vissa attribut och egenskaper vilket ger dem möjlighet att

uttala sig inom ett visst sammanhang, det kan exempelvis röra sig om representanter för olika professioner (ibid, sid 54). Begreppet antagonism är synonymt med diskursiv kamp och den uppstår när två diskurser stöter ihop och hindrar varandra i fixeringen av teckens betydelse (ibid, sid 55). Om vi ska exemplifiera detta så kan det i den mediala diskursen kring kulturell mångfald finnas meningsskiljaktigheter om det är av positiv eller negativ karaktär. I kontrast till detta kan det råda hegemoni (en dominerande diskurs) som innebär att vissa tecken är oemotsagda och dominerande eftersom de framstår som självklara och objektivt sanna i diskurser (ibid, sid 57). Det som är intressant i vår analysstudie är att se vilka tecken eller moment i form av idéer och föreställningar betraktas som allmängiltiga och objektiva i den mediala debatten kring utrikesfödda och kulturell mångfald.

2.5. 1 Metodens förtjänster och begränsningar

I ”Textens mening och makt” behandlar Bergström och Boréus (2005) förtjänster och brister med den diskursanalytiska ansatsen. Förespråkarna menar att en fördel med metoden är att forskaren kan förhålla sig distanserad och objektiv till olika typer av textmaterial. Samtidigt är det positivt att metoden har fokus på språket eftersom det visuella och skriftspråket tar en stor plats hos den enskilde individen. Det andra positiva skälet som framförs är diskursanalysens intresse för maktaspekten. Mot bakgrund av att maktaspekten förkommer i alla former av interaktioner kan det vara av intresse att studera hur maktförhållanden och maktrelationer tar sig uttryck (Bergström & Boréus 2005, sid 348). En annan förtjänst är att den finns inom många vetenskapliga discipliner och att den kan bidra till metodutveckling (ibid, sid 349). Kritikerna menar att den diskursanalytiska ansatsen är ensidig och relativistisk i det avseendet att den bortser från fakta och betraktar alla fenomen som en social konstruktion (ibid, sid 350). Ett annat problem med metoden är att den är öppen för andra teorier och tekniker. Genom diskursanalysen kan man inte samla in empirisk data och därför behöver man använda sig av olika tekniker inom den kvalitativa forskningstraditionen som exempelvis observationsstudier eller semistrukturerade intervjuer (ibid, sid 351).

2.5. 2 Validitet

Inom den kvalitativa forskningsinriktningen betyder validitet huruvida man mäter det man avser att mäta (Bryman, 2002, sid 88). I fråga om reliabilitet, validitet och generaliserbarhet så är den diskursiva ansatsen synnerligen unik. Den grundläggande tankegången i diskursanalysen är en konstruktivistisk syn på verkligheten där tingen är socialt konstruerade och att det inte finns absoluta sanningar. Texter är färgade av våra egna värderingar och

förutfattade meningar vilket betyder att de traditionella resonemangen inte kan appliceras. I frågan om mått på validitet inom kvalitativ diskursanalys avses om studien lyckas fånga essensen av den verklighet som studeras. På grund av att man utifrån en konstruktivistisk syn menar att verkligheten är socialt konstruerad, beroende av tolkningar så är det svårt att förhålla sig objektivistisk till det givna textmaterialet. Det finns dock steg som kan vidtas för att uppnå en fullgod validitet inom studien. Vi avser bland annat att presentera de centrala delarna i textmaterialet så att läsaren får möjligheten att dra sina egna slutsatser/tolkningar. I fråga om metodfel så anser vi att det är viktigt att ha ett öppet sinne när det kommer till forskarens egna konfirmeringsbias. Detta avser tendensen att söka efter information som kan bekräfta tidigare uppfattningar. Detta innebär att man i egenskap av forskare måste låta arbetet fritt fortskrida dit han det leder.

2.5. 3 Reliabilitet

Reliabilitet handlar om metodens tillförlitlighet och om ansatsen är adekvat för studien (Bryman, 2002, sid 86). I likhet med resonemangen kring validitet så är metoden i detta avseende otillförlitlig då den präglas av en socialkonstruktivistisk syn. Utöver detta går det inte att replikera studien då studien kommer att baseras på våra egna diskursiva uppfattningar. För att få en hög reliabilitet är det viktigt att ha en medvetenhet om sin egen förförståelse. På grund av att vi är en del av den sociala verkligheten föreligger det en risk att våra egna diskursiva sanningar och subjektiva värderingar färgas av i uppsatsen. Därför har vi innan kodningen av artiklarna skrivit ner våra egna åsikter, föreställningar och värderingar (se kapitel ett, förförståelse). En annan central aspekt av reliabilitet menar Bryman (2002) är ”intrasubjektivitet” som betyder huruvida det är möjligt att uppnå samma resultat av en vetenskaplig undersökning oberoende av kontext och tid (ibid, sid 257). Vi är av uppfattningen att resultatet och slutsatserna av studien hade sett tämligen annorlunda ut om urvalet i uppsatsen hade utgjorts av artiklar från en annan tidsperiod. Därmed hade det empiriska underlaget tolkats och analyserats utifrån andra teoretiska perspektiv eller ”teoretiska glasögon”.

2.5. 4 Transparens

För att få god transparens inom studien kommer vi redogöra för innehållet genom att definiera de olika begreppen som används i studien. Vidare kommer vi att redovisa transkriberat textmaterial och därmed möjliggöra för läsaren att själv följa med i resonemangen och dra egna slutsatser.

3. Begreppsdefinition

I detta kapitel görs en beskrivning av centrala begrepp som förekommer i uppsatsen:

3.1 Kulturbegreppet

Kultur är ett oerhört komplext begrepp till sin natur och det kan avse en rad olika aspekter. Enligt Wikström (2009) är begreppets lydelse på engelska "culture" en av det mest svårdefinierade orden i språket. Benämningen kultur är väldigt flerdimensionellt och är applicerbart inom rad olika fält. Vi har valt två definitioner utifrån samhällsvetenskapliga premisser som är förenliga med de teorier vi valt att använda. Den första förklaringen hämtar inspiration ur det postkoloniala perspektivet medan den andra överensstämmer med ett socialkonstruktivistiskt tankesätt.

I den första definitionen tolkas innebörden av ordet genom en sammanlänkning med nationella gränser och olika samhällens grad av civilisation. Västerlandet blev per definition förenligt med en stark, framstående kultur medan man betraktade Öst som barbariskt och primitivt (Wikström, 2009, sid 30). Enligt den socialantropologiska definitionen är begreppet kultur inte något konkret, utan resultat av en social konstruktion. Kultur anses alltså inte vara något som får oss att handla på ett visst sätt och anses inte heller vara normativt. Kultur i detta sammanhang är tillskillnad från den förra definitionen inte något som är överordnad människan. Begreppet behöver kontextualiseras tillsammans med andra tecken för att få en innebörd (ibid, sid 31). Utifrån ett samhällsperspektiv syftar begreppet kulturell mångfald till att främja ett samhälle baserat på kulturella olikheter (Högström & Eriksson, 2006, sid 16).

3.2 Invandrare

Termen invandrare är synonymt med utrikesfödda. I massmedia och politik har termen använts förhållandevis mycket och har kritiserats mycket för att vara förenat med stereotypa föreställningar och generaliseringar. I proposition 1997:98:16 understryks det att invandrarbegreppet är komplext och tvetydigt. Det kan även vara ett generaliserande begrepp i det avseendet att gemene man kan ha en tendens att placera invandrare i en särskild kategori som inte står i relation med majoritetssamhället (Prop. 1997:98:16, sid 26). Detta kan förstärka maktrelationer mellan vissa grupper och skapa ett "vi" och "dem" tänkande. Enligt propositionen finns det många förklaringar av begreppet invandrare men den vedertagna definitionen är en person som flyttar från sitt ursprungliga land för att bosätta i ett annat.

Begreppet invandrare kan beskrivas utifrån objektiva förhållanden som exempelvis medborgarskap eller födelseland. Det kan även vara subjektiv kategorisering där man utifrån individens variabler och kännetecken kan identifiera etniskt ursprung eller nationalitet (ibid, 27).

3. 3 Integration

Hans Ingvar Roth (2005) definierar ”integration” som en social process som avser att göra olika minoritetsgrupper delaktiga och aktiva i den sociala gemenskapen. Utöver detta ska alla grupper i den samhälleliga kontexten ha samma rättigheter och förpliktelser. Integration är en process där olika komponenter förenas med varandra vilket skapar en helhet. I detta avseende kan integration betraktas som att den enskilde individen blir en del av sociala helheten genom att internalisera samhällets normer och värderingar. Denna inkorporering av normer och värderingar kan ske på grundval av att den enskilde befinner sig i interaktioner i olika system på mikronivå och mesonivån som exempelvis utbildning och arbetsmarknaden (Roth, 2005, sid 16).

3. 4 Segregation

Benämningen segregation är liktydig med disintegration och utanförskap. Begreppet segregation innebär att det finns kulturella eller geografiska åtskillnader i befolkningsstrukturen. I den samhälleliga kontexten kan detta fenomen uppstå genom att individer i samspel med andra omedvetet kategoriserar vissa attribut och individuella egenskaper som abnormala, alltså som något som avviker från det som inte är normativt i samhället. Detta kan medföra att vissa individer sluter in sig och på så sätt skapas det segregerade boendeförhållanden i samhället. Till följd av detta kan det väckas känslor av stigmatisering, det vill säga att vara en bärare av en viss variabel som avviker från normen i majoritetssamhället (SOU 1999:8, sid 13).

4. Tidigare forskning

I detta kapitel kommer vi att tillhandahålla ett urval av forskning kring framställningen av utrikesfödda i svenska tidningar. Samtidigt skall vi försöka att ge en redogörelse för vad forskare med utgångspunkt i ett socialkonstruktivistiskt perspektiv eller diskursanalytisk ansats har att säga om vilka konstruktioner i massmedia som relateras till begreppen utrikesfödda och kulturell mångfald. Vi har valt att dela upp den tidigare forskningen i två delar där den första delen utgörs av en beskrivning av medias funktion i det samtida postmodernistiska samhället. Den andra delen består av forskning kring kategorisering av ”vi” och ”dem” i media.

4.1 Medias roll i det postmodernistiska samhället

Vi som lever i dagens samhälle blir betingade av olika former av ideal, i synnerlighet av det som förmedlas i media. När det gäller media så har denna aktör en central funktion i vårt samhälle. Detta då denna aktör upprätthåller demokratins principer och värderingar genom att granska de politiker som finns på makronivån. Trots det är denna aktör inte är fri från politiska ideologier och kulturella normer. Denna samhällsdeltagare utgör en integrerad del av maktstrukturer i samhället och spelar en avgörande roll för etablerandet av överordning- och underordningsrelationer mellan olika grupper (SOU:2005:41, sid 54). I den statliga offentliga utredningen ”Bortom vi och dem- teoretiska reflektioner om makt, integration och strukturell diskriminering” beskrivs hur media har ett relativt stort handlingsutrymme och makt. Detta då denna aktör har tillgång till information och samtidigt frihet att välja vilka företeelser och utsagor som ska avspeglas i den offentliga sfären. Aktören reproducerar föreställningar och diskurser som sedan formar våra förståelseramar och perceptionsstrukturer. Detta innebär att en del av vår kunskap om den sociala verkligheten till en viss mån är betingad av nyhetsdiskursen (ibid, sid 54-55).

Vidare lyfts det fram att det förekommer två typer av diskriminering i massmedia. Utredningen genomfördes på regeringens vägnar av Paulina de Le Reyes & Masoud Kamali (2004) för att kartlägga de mekanismer som diskriminerar individer på grund av etnisk- och religiös tillhörighet. De som förekommer är strukturell- och institutionell diskriminering där det första begreppet innebär att samhällets institutionella ordningar, värderingar och normer indirekt och kategorisikt diskriminerar personer med annat etniskt ursprung. Detta legitimerar och normaliserar olika former av negativ särbehandling av gruppen ”dem”, som kan vara

synonymt med utrikesfödda (ibid, sid 31). Den andra typen av diskriminering, den institutionella, betyder att intuitionernas normer, policy och arbetssätt har en negativ effekt på samhällets underordnade grupper (ibid, sid 32). De institutionella praktikerna har inte för avsikt att missgynna olika grupper men detta görs omedvetet på grund av att det finns kulturella olikheter.

4. 2 Forskning kring kategoriseringen av ”vi” och ”dem”

Franzén C Elsie (2001) beskriver hur man inom socialpsykologin stundtals använder begreppen ”ingrupp” och ”utgrupp” (”vi” och ”dem”) för att på så sätt dela upp människor. Ingruppen är den grupp som vi anser oss tillhöra. Utgruppen blir istället de andra som inte finns med i vår självbild och gemenskap. Utgruppen eller utanförskap säger som begrepp inte så mycket om det inte kontextualiseras. I detta sammanhang avses en uppdelning av människor inom samhället. Uppdelning av människor kan dock se ut på många olika sätt. Den minst nyanserade uppdelning eller kategorisering av människor kallas för dikotomisering. Begreppet dikotomi avser en skiljelinje mellan två kategorier (Franzén, 2001, sid 52). I Nationalencyklopedin kan man utläsa hur det inom samhällsvetenskapen beskrivs som en ”variabel eller egenskap som är delad i två varandra ömsesidigt uteslutande kategorier” (NE). Som exempel beskriver man hur könen endast kan anta två olika värden. Inom detta arbete handlar det om en uppdelning av två andra kategorier, nämligen ”vi och ”dem”. ”Vi” representeras i detta fall av majoritetssamhället, alltså svenskar. ”Dem” representeras i denna kontext av utrikesfödda eller invandrare. Mellan dessa två kategorier finns det enligt denna extrema uppdelning ingenting. Nedan följer en beskrivning över hur den tidigare forskningen funnit mönster kring hur detta tar sig uttryck i den mediala debatten.

Gunilla Hultén (2006) har i doktorsavhandlingen ”Främmande sidor, främlingskap och gemenskap i fyra svenska dagstidningar” studerat hur invandrare och migration speglas i svensk nyhetsjournalistisk. Det empiriska materialet består av nyhetsartiklar från fyra nyhetsredaktioner under 1945-2005 (Hultén, 2006, sid 16).

I denna studie kan man utläsa att utrikesfödda till en början sågs som en tillgång då det rådde en arbetsmarknadsbrist som kunde fyllas av denna grupp. Uppbyggnaden av den svenska välfärdsstaten formades genom ett kollektivt ansvar och ansträngning. Det beskrivs vidare hur man i början av 70-talet bildade statens invandrarverk. Där myntades begreppet invandrare som sedermera fick ett fotfäste i den svenska journalistiken. Under samma tidsperiod kan man

skönja hur den svenska tillhörigheten/ medborgarskapet präglades av en allt större kulturell förståelse.(Hulén, 2006, sid 212). Hultén refererar i avhandlingen till Thörns studie (2001) där det beskrivs hur svenskhet och framhävelse av den egna nationen ökat i takt med att Sverige blivit ett mer invandrartätt land. Hultén hänvisar även till sociologen Gerard Delanty som ser framväxanden av välståndsnationalismen i Europas länder. Delanty (2002) menar att invandringen betraktas som ett hot mot den egna välfärden. För att komma till rätta med denna problematik så menar man att invandringen måste vara mer restriktiv (ibid, sid 213).

Statens offentliga utredning "Medierna och samhället- Mediernas betydelse för den strukturella diskrimineringen" genomfördes i syfte att ge underlag till diskussionen kring integration (SOU2006:21, sid.9). I denna utredning, i avsnittet "Dagliga dosen, diskriminering i nyheterna och bladet" har medieforskaren Brune (2006) lyft fram utrikesfödda i förhållande till integrationsfrågan i den mediala diskursen. Detta med utgångspunkt i ett socialkonstruktivistiskt perspektiv. Brune (2006) som har forskat kring integration menar att i den mediala diskursen kring integration finns det en tendens att skapa en polarisering mellan "vi" och "dem". Denna polarisering kan befästa en hierarkisk rangordning mellan samhällets majoritetsgrupp och olika minoriteter. I likhet med Franzén definierar Brune "vi" och "dem" begreppet som ett motsatsförhållande eller en asymmetrisk konflikt där "dem" ibland blir synonymt med gruppen utrikesfödda och "vi" med majoritetsbefolkningen. Hon beskriver videm dimensionen som en konflikt eftersom utrikesfödda brukar tillskrivas negativa kulturella attribut och element. Dessa kulturella egenskaper är oförenliga med majoritetsbefolkningens självbild, ett exempel på detta är hederskultur. Tillskrivningar av gruppen "dem" kan bygga på av massmedia snedvridna utsagor vilket kan väcka känslor av rädsla och stigmatisering. Dessa utsagor i nyhetsjournalistiken kan exempelvis vara hur utrikesfödda kvinnor ses som offer för de patriarkala strukturerna eller den fundamentalistiska kvinnosyn som råder deras ursprungsländer. Ett annat exempel är journalistiken kring personer med annan etnisk bakgrund som begår kriminaliserade handlingar och andra illdåd (ibid, sid 91). Parallell forskning kring detta område stödjer uppfattningen att man i dagens Europa ofta binder samman kriminalitet och våld med invandrare eller i denna kontext "dem andra". Paulina de los Reyes (2007) beskriver i boken "Maktens olika förklädnader" hur föreställningen om "illegala immigranter" och kontrollpolitik understöds av ideologiska argument som i sin tur bidrar till bilden kring det hotfulla "främmande" (Reyes, 2007, sid 225).

Brune (2006) poängterar att nyhetsmedia över tid har konstruerat "invandrare" som en speciell kategori. Detta har skett succesivt delvis genom stereotypifiering där personer med annan etnisk bakgrund i nyhetsjournalistiken har definieras utifrån särskilda normer, kulturella egenskaper och roller. Denna stereotypifiering utgörs av teman och rollfördelning vilket bidrar till att vidmakthålla de kulturella olikheterna mellan "vi" och "dem" (Ibid, sid 90). På detta sätt har det bevarats en "mental segregation". Detta görs genom att media har förmedlat hotbilder i berättelserna om utrikesfödda. Utöver detta har nyhetsdiskursen producerat en makthierarki genom att personer med annan utländsk bakgrund både exkluderas och inkluderas på tidningars ekonomi och nyhetssidor. De som synliggörs är personer med annan utländsk bakgrund som har en maktposition i samhället, såsom politiker och forskare. Dock sätts deras bakgrund inte i förgrunden utan deras kompetensområde. De som är underrepresenterade i tidningstexter är de som befinner sig lägre ner i makthierarkin som exempelvis författare, civila medborgare och idrottare. Detta menar Brune (2006) speglar en diskursiv diskriminering då invandrarnas och andras perspektiv förringas och utestängs i frågor som avser politik, ekonomi, brottsbekämpning och andra angelägna samhällsområden (ibid, sid 95).

I antologin lyfter Pia Strand Runsten, (2006) i avsnittet "Hedersmord, eurocentrism och etnicitet" fram det faktum att massmedia har makten att definiera den sociala verkligheten. De verklighetskonstruktioner som produceras påverkar vår syn på och förståelse av frågor som avser flyktingar och utrikesfödda. Runsten (2006) har utifrån en diskursanalys kodat hur hedersmordet kring Fadime Sahindal framställdes i nyhetsskrivelserna. Det empiriska materialet i studien består av samhällsmagasin och nyhetsinslag från tv-programmen aktuellt och rapport. Den teoretiska basen i undersökningen utgörs av teorier kring begreppen genus, kultur och postkolonialism. Runsten menar att förklaringen bakom mordet relateras till en "främmande" kultur och genom denna gränsdragning är det underförstått att flickorna inte har svenska värderingar. Denna handling menar Runsten skulle kunna beskrivits som en kriminaliserad handling, genomförd av en enskild person på samma sätt som när någon av majoritetsbefolkningen är inbladad, dvs. utan att man anklagar en viss grupp för att vara delaktiga. Runsten skriver även att mediebevakningen slänger sig med en hel del generaliseringar vilket förstärker "vi" och "dem". Runsten beskriver att den repression av kvinnor som förekommer i vårt samhälle betraktas som något onormalt, medan det konstrueras som en normal företeelse i annan social och kulturell kontext.

Man menar att denna konstruktion baseras på en tanke om könsförtryck som en kulturell handling där patriarkala familjestrukturer förekommer inom vissa givna kulturella och nationella gränser (SOU:2006:21, sid 207). I likhet med Runesten skriver doktorand Mino Alinia (2006) i den statliga utredningen, ”Den segregerade integrationen” att den svenska diskursen kring hedersmord påvisar hur patriarkala strukturer av överordning och förtryck beskrivs som ett kulturellt/etniskt fenomen. Det generaliseras ofta genom att beskriva att vissa etniska grupper ger tillstånd, uppmuntrar och accepterar ett hedersrelaterat våld. Denna föreställning sätts i kontrast till den västerländska kulturen som förknippas med jämställdhet och modernitet (ibid. sid 76).

5. Empiri & Resultat

I denna del av uppsatsen kommer vi att redovisa de resultat som vi har funnit i samband med kodning av de givna tidsartiklarna. Vi har genom att koda samtliga artiklar utifrån diskursteoretiska termer på var sitt håll kommit fram till en kodad tolkning av hur kampen om tecken yttrar sig. De tecken vi har kunnat särskilja är tolerans/intolerans, främlingsfientlighet, kulturell mångfald, kulturberikande, SD, SD-väljare, muslimer, integration och kultur.

I processen där studiens diskurser växte fram har vi dragit slutsatsen att dessa tecken fungerar både som nodalpunkter och flytande signifikanter, dvs. att tecken är beroende av kontexten. Avslutningsvis har vi komparerat de slutsatser som vi har funnit på respektive håll och letat efter korrelerande slutsatser. De mönster vi har hittat har vi sedermera valt att strukturera upp under olika teman.

Den första diskursen vi har funnit är den vi valt att benämna den kulturfrämjande diskursen. Denna diskurs grundas på värderingar om fördelar med ett mångkulturellt samhälle. Den andra diskursen, den integrationspolitiska, lägger emellertid betoning på vikten av att integrera invandrare till rådande svenska kulturens värderingar och normer. I materialet har vi även kunnat utläsa en mer radikal inställning till svenskhet och utrikesfödda som vi har valt att beteckna den högerpopulistiska diskursen. Denna verklighetsuppfattning kännetecknas av att dess förespråkare är mindre toleranta till utrikesfödda. De har även ett intresse av att förvalta det som benämns som det ”svenska kulturarvet”. Detta är något man hoppas uppnå genom att ställa krav på utrikesfödda att assimilera sig och på sätt få en mer homogen befolkningsstruktur.

5. 1 Den kulturfrämjande diskursen

Den första diskursen har sin grund i likavärdesprincipen, mycket likt Martin Luther Kings tankegångar som vi beskrev i inledningen. Inom denna diskurs anser man att social mångfald utgör en grundförutsättning för ett växande och fungerande samhälle. Diskursen speglar ett nationellt förhållande där den svenska kulturen berikas genom att ta del av kulturella influenser utifrån. Detta perspektiv betonar även att Sverige är i behov av variation för att kunna växa och vara konkurrenskraftiga internationellt. Förespråkarna för detta förhållningssätt menar att ett kulturellt utbyte på arbetsmarknaden är mycket gynnsamt. Den sociala mångfallden bidrar ur ett samhällsekonomiskt perspektiv till utveckling av de svenska

företagen. Detta i sin tur gör att företagen får bättre förutsättningar i globala sammanhang och på så sätt kan vara med att bidra till den gemensamma välfärden.

5.1. 1 Social & kulturell mångfald

I den litteratur som vi tagit del av beskrivs en värld i förändring. Världen krymper samtidigt som den blir mer lättillgänglig för många människor. Förbättrade kommunikationer, mer kostnadsmässigt fördelaktiga sätt att resa tillsammans med att nationsgränserna blivit mer öppna har inneburit nya möjligheter till ekonomiskt och kulturellt samarbete (Roth, 2005, sid 7). Begreppet mångfald inom denna kontext handlar om variation och/ eller olikheter i samspel med varandra. Inom denna diskurs kan man utläsa hur ett tillvaratagande av människors olikheter kommer att bidra till en positiv samhällsutveckling. Sverige framställs även här som ett land som främjar kulturella möten mellan olika människor. Tecken eller ord som jämställdhet och tolerans är något som man tillskriver Sverige och svenskar. Skribenterna inom denna diskurs framhäver i detta sammanhang vårt samhälle som:

”Världens modernaste land. Svenskarna skapar avancerad forskning, god infrastruktur och hög levnadsstandard och vi är otvetydigt bland de mest toleranta på jorden.”
(Svenska dagbladet 2010-12-27).

I denna verklighetsbeskrivning presenteras Sverige som ett land med goda förutsättningar för kulturella möten mellan människor från olika länder. Det beskrivs vidare hur:

”Just tolerans har visat sig vara centralt för en fortsatt god utveckling, eftersom ett öppet sinne och social mångfald utgör grundförutsättningar för kreativa möten mellan idéer och människor.” (ibid.).

Vi tolkar retoriken i dem artiklar vi läst som en indikation på att textförfattarna inom detta fält har en positiv inställning till utrikesfödda och dess bidrag till det svenska samhället. Detta skall uppnås genom tolerans och acceptans för andra kulturer.

Vi har även funnit indikationer på att man värderar en samhörighet/ gemenskap skapat tillsammans med utrikesfödda. Ett sådant exempel kan utläsas ur följande citat från Svenska dagbladet:

”bortom grupptillhörigheten är vi alla människor med samma grundläggande behov och de allra flesta av oss med samma önskan om ett bra liv för oss själva och våra medmänniskor. Vi kan vara av olika kön, ha olika tro, komma från olika länder och rösta på olika partier. Men vi är mer lika än olika. Dom är vi.”(Svenska dagbladet, 2010-10-16).

Denna formulering är något som vi anser ligga i linje med ett filantropiskt synsätt där aspekter såsom jämställdhet och tolerans betonas. Detta är något som i vår mening är sammanknipat med den verklighetsbeskrivning som vi nämnde i inledningen (se kapitel ett).

5.1. 2 Mångfald ur ett välfärdsperspektiv

Vi har i materialet kunnat urskilja att den kulturfrämjande debatten är nära sammankopplad med förtjänsterna utifrån ett välfärdsperspektiv. Wikström beskriver i *Etnicitet* (2009) att den tilltagande globaliseringen har skapat ett ökat behov av transnationella kontakter (Wikström, 2009, sid 17). Detta förhållande har lett till en ökad medvetenhet om Sverige i globala sammanhang och därigenom även frågor kring hur man skall främja en gynnsam utveckling?

I denna diskurs har vi kunnat utröna hur förespråkarna ofta sammankopplar och ser förtjänster med en kulturell mångfald ur ett välfärdsperspektiv. I ett flertal av artiklarna betonar man frågan ur just detta synsätt. I en artikel vi tagit del av åskådliggörs denna hållning genom följande citat:

”Sverige är ett rikare land tack vare att vi varit öppna mot omvärlden. Många av våra stora företag har startats av invandrare och hundratusentals människor som fötts i ett annat land går varje dag till jobbet i Sverige - de bär upp den svenska välfärden.” (Expressen, 2010-12-01).

Skribenterna i den kulturfrämjande diskursen menar att de svenska framgångarna till stor del är knutet till de influenser man mottagit utifrån. Man talar här både ur en historisk och ur en samtida kontext om influenserna ”utifrån”. De beskrivs i detta sammanhang att nämnda influenser varit ett viktigt inslag i uppbyggnaden samt uppbärandet av den svenska välfärden. Implicit så uttrycker man att den svenska välfärden är beroende av utrikesfödda och den

kompetens som finns inom denna grupp. Ett annat citat som uttrycker samma tongångar kommer från en debattartikel i Dagens nyheter där man beskriver:

”Något som utmärker den svenska historien - och det svenska kulturarvet - är att vi alltid har mottagit värdefulla impulser från invandrare. De första svenska mynten präglades av engelska myntmästare i Sigtuna för drygt tusen år sedan. Det svenska stadsväsendet byggdes upp av tyska affärsmän under medeltiden. Louis De Geer, som var född i Liège, skapade under 1600-talet de första stora svenska exportindustrierna.” (Dagens nyheter, 2010-09-14).

Texten beskriver vidare hur flera stora svenska företag grundats utav personer med just utländsk bakgrund.

”Rader av välkända svenska företag har skapats av invandrare, bland annat Abba och Ballograf, Beckers och Bukowskis, Bonniers och Gleeerups, Cloetta och Marabou, Felix och Findus, Göteborgs Kex och Göteborgs-Posten, Handelsbanken och Sparbanken, Höganäs och Perstorp, Expressen och Svenska Filminstitutet, liksom Sveriges största företag, Securitas.” (ibid.).

Denna uppräknig av tunga ”svenska” företag tolkar vi som ett sätt att försöka spegla den kreativitet och entreprenörsanda som går att finna i gruppen utlandsfödda. Det påpekas även att det finns andra fördelar med utrikesfödda inom svenska företag. I svenska dagbladet belyser man detta på följande sätt:

”En stor faktor är även att folk börjat se möjligheter i sin egen etnicitet med tanke på att vi finns i en internationell ekonomi. Det kan till exempel handla om export och import till hemlandet.” (Svenska dagbladet, 2010-10-13).

I en annan artikel beskrivs liknande tankegångar. Skribenten listar dock här mer konkret fyra stycken skäl till varför ett lands utveckling gynnas och är beroende av ”invandrare”.

”Det finns framförallt fyra skäl till att invandrare är så viktiga för ett lands utveckling. De kan ha särskild kompetens som ännu inte finns i Sverige. De kan tillföra landet kapital

för investeringar. De kan ha ett internationellt kontaktnät som är värdefullt för internationella affärer. Människor som bryter upp från sitt hemland är dessutom genomsnittligt sett mer kreativa och initiativkraftiga än de som hela livet bor kvar där de har fötts. ” (Dagens nyheter, 2010-09-14).

Här beskrivs på vilket sätt som människor med utländsk bakgrund bidrar till ett lands ekonomiska utveckling. Förutom fördelarna med att ha en förankring i de marknader som man samverkar med är ett återkommande tema i flera av nyhetsartiklarna att det finns en kompetens utanför Sverige som landet måste tillvarata. Inom vissa delar av privata sektorn har man sedan länge insett att det finns fördelar med en heterogen anställningsgrupp. Vid en intervju i svenska dagsbladet med en personalchef vid ett stort svenskt företag påpekar man:

”Det behövs människor som har erfarenhet av och förstår de utländska marknaderna, och det behövs olika kulturer, säger Magnus Hahn. Vi jobbar mycket med att vidareutveckla våra arbetsätt så att vi blir mer konkurrenskraftiga, och i det förbättringsarbetet förväntas varje medarbetare delta. Vi svenskar ser saker ur ett perspektiv färgat av vår kultur och vårt samhälle, men det är inte säkert att våra lösningar är smartast. Där spelar människor från andra kulturer en viktig roll för att blanda upp, säger han.” (Svenska dagbladet, 2010-05-19).

Detta är något som man kan knyta samman med betydelsen av kompetensen som vi nämnde tidigare. Ove Sernhede (2006) har studerat vikten av kulturella utbyten. Han menar att detta är något som bygger broar och förenar olika sociala, religiösa och etniska grupper. Vi menar att detta ligger i linje med det personalchefen på Scania uttrycker. Det vill säga att det behövs en kulturkompetens i mötet med andra företag i en internationell kontext. Utrikesfödda har en insikt i andra marknader och vad som är gångbart i dessa. Han beskriver även hur mötet mellan olika kulturer kan främja företagsklimatet inom organisationen. Detta kan i sin tur bidra till nya innovativa lösningar som man annars troligen inte hade fått om man haft en homogen personal. Sammantaget så blir svenska företag mer konkurrenskraftiga genom blandningen med personer med annan kulturell bakgrund. Företagen kan genom detta hävda sig skickligare på en internationell marknad och därigenom även bidra till en bättre nationell välfärd.

5. 2 Den integrationspolitiska diskursen

I den integrationspolitiska verklighetssynen talas det om att en viktig utgångspunkt med den mångkulturella företeelsen är att den enskilde individen med annan utländsk bakgrund skall internalisera majoritetssamhällets normer och värderingar. Det som explicit tas upp är humanistiska värderingar och solidariska tankegångar. Det finns även inom detta fält straka incitament på att ”anpassa sig”. I denna verklighetsbeskrivning speglas en objektiv, verklighetsförankrad och saklig retorik. För att förtydliga distinktionen mellan den högerpopulistiska (se kapitel 5.3) respektive den integrationspolitiska verklighetsbeskrivningen så är tecknen integration och mångfald centrala inom denna diskurs men inte i andra. I en artikel skriver den dåvarande integrationsministern att integration handlar om att anpassa sig till svenska rådande kulturella normer och värderingar:

”Att jag tar upp dessa frågor betyder inte att jag förespråkar assimilering. Nyanlända har full rätt att värna sin identitet, sin kultur och sin religiösa tillhörighet. Men det kan man göra samtidigt som man deltar i det svenska samhället och respekterar de grundläggande värderingarna; demokrati, jämställdhet och mänskliga rättigheter.” (Svenska dagbladet, 2010-07-24).

Integrationsministern betonar att ett viktigt led i integrationsprocessen är att den enskilde individen rättar sig efter de svenska normerna. I texten uttrycks att man till en viss grad ställer krav på motprestation från den enskilde att ta till sig samhällets demokratiska värderingar såsom jämställdhet och mänskliga rättigheter. I samma artikel skrivs att man både kan definiera sig som en person med annan bakgrund och samtidigt vara integrerad i samhället:

Man kan vara både svensk och jude, svensk och muslim. Det finns grupper i Sverige som länge odlat sin identitet, hållit samman i sin grupp och samtidigt varit genuint välintegrerade i Sverige. Det går att göra bådadera. Det är det som är själva poängen i ett samhälle som präglas av mångfald” (ibid.).

I denna kontext kan vi skönja att integration handlar om individen ska bli en del av den sociala gemenskapen. Samtidigt speglas det i texten ett mer tolerant förhållningssätt till individens kulturella identitet. Vi kan koppla det som beskrivits till det postkoloniala tankesättet och den tidigare forskningen kring polariseringen av ”vi” och ”dem”. I texten ovan

avspeglas svenska värderingar och kultur som överordnande, något som individen ska rätta sig efter. Detta verkar utgöra kontrast mot utrikesföddas kultur.

Kamali (2006) menar att ett problematiskt antagande i integrationspolitiken är att individerna som tillhör majoritetssamhället betraktas vara integrerade i motsats till de utrikesfödda som behöver lära sig språket och svenska värderingar. Detta förstärker enligt Kamali paradoxalt ”vi” och ”dem” synen (Kamali, 2006, sid 3).

5.2. 1 Patriarkal familjestruktur och hederskultur

En subkategori som vi har kunnat identifiera vid närmare granskning av det empiriska underlaget är att man i vissa kontexter i tidningsmaterialet sätter utrikesfödda i relation till elementet patriarkal familjestruktur. Det förefaller som att skribenterna i denna diskurs betonar att det finns vissa problematiska kulturella inslag hos utrikesfödda som man behöver komma till rätta med genom vissa integrationspolitiska interventioner. Med patriarkal familjestruktur hänvisas till ett asymmetriskt familjeförhållande där kvinnan befinner sig i en underordnad position gentemot mannen. Utöver det speglas även annan typ av problematik i materialet. Den problematik som avses är att vissa utrikesfödda har en hedersrelaterad kultur. Rösterna i denna diskurs betraktar dessa kulturella fenomen som sociala problem då de avviker från majoritetssamhällets normer och värderingar. Det ter sig som om två världsbilder kolliderar med varandra genom att patriarkala familjesystemet och hederskulturen inte betraktas stå i relation med majoritetssamhället. Kritikerna menar att det finns ett behov av integrationspolitiska åtgärder för att lösa dessa sociala problem. I en artikel från Aftonbladet ”Integration som botemedel” skildras hederskulturen på följande sätt:

”Hedersmord är den mest extrema formen av könsrelaterat våld. En man dödar en kvinnlig släkting för att hon kränkt familjens heder. Hon kan ha varit otrogen mot sin man eller bara flirtig. Hon kan ha skilt sig eller vägrat att ingå tvångsgifte. Om en kvinna anses ha kränkt sin familj måste de manliga familjemedlemmarna återupprätta hedern genom att helt enkelt döda den som dragit skam över familjen.” (Aftonbladet 2010-11-18)

Det beskrivs att hedersmord är sammankopplat med könsrelaterat våld där mannen i familjen berövar en kvinna livet för att hon har vanhedrat familjens heder. Anledningen till att mannen begår denna handling är att kvinnan har dragit skam över familjen. Detta då exempelvis genom att hon kan ha varit otrogen, skilt sig eller vägrat ingå ett tvångsgifte med mannen.

Artikeln fortsätter vidare med att berätta hur Sara, Pela och Fadime Sahindal blev berövade livet på grund av att de tillhörde en annan kulturell bakgrund. Här kan vi utläsa hur ”vi” och ”dem” inte representeras av samma kultur. Aftonbladet skriver på följande sätt:

”Dådet i Katrineholm kommer sannolikt att kunna läggas till raden av hedersrelaterade mord . Vi minns namn som Sara, Pela och Fadime, vanliga svenska tjejer, sådana vi kan se försvinna in i vilken skolport som helst. Men med en skillnad, de kom från en annan kultur” (ibid.).

I texten beskrivs att Pela och Fadime var svenska tjejer som kom från en annan utomstående kultur. Vi kan med det som presenteras av texten dra tydliga paralleller till Pia Runeström (2006) som menar att diskursen kring hederskultur efter mordet på Fadime Sahindal har förknippats med utrikesfödda individer. Runesten menar att medias skrivelser brukar bygga på generaliserar om kulturella företeelser vilket förstärker dikotomiseringen av ”vi” och ”dem”. (SOU, 2006:21, sid 24). Utöver detta kan vi även göra en koppling till forskaren Minoo Alinia (2006) som understryker att hedersmord framställs som en kulturell företeelse då det i den mediala diskursen skildras att vissa etniska grupper uppmuntrar hedersrelaterat våld (ibid. sid 76). Vår tolkning av texten är att den till en viss mån förmedlar det som Loomba (2008) kallar underförstådda postkoloniala tongångar, som utgörs av föreställningar om den västerländska etnocentrismen och kulturella hegemonin.

5.2. 2 Segregation och utanförskapet

Inom denna undergrupp av diskursen lyser tankegångar kring ett segregerat samhälle igenom. Som vi har beskrivit finns krav på att inkorporera samhällets rådande normer och värderingar. Då man inte gör detta så hamnar man utanför den grupp som representeras av majoritetsbefolkningen. Anpassningsprocessen till den svenska kulturen menar man hindras då man för en särskild politik för dem som befinner sig i utanförskap. Man befäster sedermera även den polarisering av ”vi” och ”dem” som vi tidigare nämnt. I nedanstående artikel beskriver skribenten förhållandet på följande sätt:

”Att integreras tar generationer men att anpassa sig till ett nytt samhälle och en ny kultur behöver inte ta så lång tid när man snabbt lär sig språket, får arbete och behandlas precis som alla andra.” (Svenska Dagbladet, 2010-07-31).

Här uttrycks att det finns en uppdelning i samhället. Det beskrivs uttalat hur utrikesfödda behandlas annorlunda än majoritetsbefolkningen. Denna särbehandling ligger i linje med det Kamali (2006) betecknar ”institutionell diskriminering”. Som vi tidigare beskrivit uppstår denna diskriminering när man har att göra med en grupp som står utanför den egna kulturella tillhörigheten. Samma förhållande skildras i följande artikel:

”Sedan slutet på 80-talet har Sverige allt mer delats upp efter olika kulturella och etniska grupperingar. Nyanlända anhöriginvandrare kom att förpassas till långtidsarbetslöshet och de som hade åkt ut från arbetsmarknaden under krisen på 90-talet fick små chanser att komma tillbaka till något arbete. Inte bara svenska politiker ville bygga en framtid på kulturella och etniska olikheter. Kravet på religiösa friskolor blev en verklighet och islamiska företrädare har framfört behovet av konfessionella vårdcentraler. Det svenska samhället är, trots alla goda intentioner och åtgärder, mer segregerat än någonsin” (Dagens nyheter 2010-06-27).

I texten uttrycks vilka konsekvenser en sådan politik kan ha. Man menar här att det vidmakthåller ett polariserat samhälle.

5.3 Den högerpopulistiska diskursen

Den sista diskursen vi har kunnat utläsa ur materialet är den vi har valt att beteckna ”den högerpopulistiska diskursen”. Något som vi som forskare anser vara nödvändigt i detta avsnitt är att beskriva distinktionen mellan denna diskurs och de två föregående.

Denna diskurs är framför allt representerad av en ortodox minoritetsgrupp inom det politiska etablissemanget. Även om vi har tyckt oss uppfatta att det finns ett ökat intresse för mångfaldsfrågan sett ur ett kritiskt synsätt menar vi att de generella tankegångarna inom denna diskurs inte är något som skall tillskrivas majoritetssamhället.

Inom denna avgränsande diskurs finner vi en främlingsfientlig retorik med krav på assimilation för de utrikesfödda som befinner sig i Sverige. I denna del av debatten framkommer att ”svenskhet” utmärks genom ett avståndstagande från andra kulturella grupper, det vill säga utrikesfödda. Vi kan se en tydlig uppdelning av människor och grupper vilket vi kan koppla till Elsie C Franzén tankar om ”ingrupp” och ”utgrupp”/ ”vi” och ”dem”(Franzén, 2001, sid 53). De utrikesfödda och deras kultur anses här inte vara något som är förenligt med den rådande självbilden. I textmaterialet har vi funnit hur framställningen av utrikesfödda och kulturell mångfald beskrivs. Bilden som målas upp är en förenklad bild byggd på fördomar och generaliseringar. Hela språkbruket präglas av stereotypa föreställningar som man sedermera använder för olika demagogiska förklaringar.

5.3.1 Det svenska kulturarvet

Denna diskurs innehåller starka ordalag kring vad som anses vara existensen av två väsentligt skilda grupper, ”svenskar” och ”utrikesfödda”, där den senare gruppen anges som orsaksförklaring till samhällets problem. Uppdelningen baseras här på resonemang kring ”svenskhet” respektive ”osvenskhet”. Det uttrycks en rädsla för influenser utifrån där man talar om den svenska kulturen som något som måste bevaras och skyddas. Hur lyder då lösningen? Jo man skall:

”begränsa invandringen kraftigt eftersom den mångkulturella samhällsordningen sägs hota den svenska välfärdsmodellen. Partiet vill värna det svenska kulturarvet och svenskarnas rätt att utveckla sin kultur på egna villkor.”(Dagens nyheter, 2010-09-14).

Tankarna präglas av ett postkolonialt tankesätt där den västerländska kulturen blir den överordnade den österländska. Utrikesfödda och mångkulturalism anses i denna kontext vara ett hot gentemot den egna kulturen. För att komma tillrätta med problematiken skall samhället begränsa kulturella influenser utifrån, alltså invandring. Detta är något som vi anser ligga i linje med Hultén (2006) och Delantys (2002) tankar om välståndsnationalismen. De utrikesfödda som finns kvar i landet skall assimileras till de rådande normerna. Som Hultén (2006) uttrycker det anser sympatisörerna även att den svenska kulturen skall få ett större utrymme. Det beskrivs hur:

”Svenska traditioner, värderingar, regler och lagar skall vara normgivande i hela det svenska samhället. Svenskan skall vara det samhällsbärande språket inom samtliga samhällsområden. Alla former av etnisk kvotering eller positiv särbehandling av invandrare skall avskaffas. Undervisningen i svensk historia skall utökas i skolorna. Den svenska historien och kulturarvet skall lyftas fram och levandegöras i offentliga sammanhang på ett tydligare sätt än i dag.”(Dagens nyheter, 2010-01-09).

Det beskrivs vidare hur man skall gå tillväga för att skapa en mer homogen befolkningsstruktur genom att:

”Det offentliga stödet till invandrarföreningar och alla andra verksamheter som syftar till att befärma främmande kulturer och identiteter i Sverige skall dras in. Lovdagar i anslutning till religiösa högtider skall endast omfatta traditionella svenska och kristna högtider.”(ibid.).

Vi tolkar detta citat som att det inte finns något utrymme för att tillhöra annat än den svenska kulturen och dess överordnade normer.

5.3. 2 ”Vi” och ”dem” dikotomisering

Ovan så beskrivs en extremt dikotomiserad veklighetsuppfattning. Inom detta dualistiska förhållande ställs svenskar mot utrikesfödda, modern mot traditionell kultur och kristendom mot islam. Vi har funnit att begreppet ”invandrare” i flera delar av diskursen likställs med begreppet ”muslim”. Vi har kunnat utläsa ett starkt avståndstagande från denna kulturella veklighetsuppfattning som alltid presenteras i negativa ordalag. Man kan se tydliga mönster på hur denna islam- fobi vinner terräng. Detta exemplifieras i texterna genom följande citat:

”Sverigedemokraterna ökar i opinionsmätningarna tack vare uttalanden som "muslimer är vårt största utländska hot" (Svenska dagbladet, 2010-10-16).

Veklighetsbeskrivningens retorik särskiljer olika grupper och ställer dem emot varandra. Man tar här outtalat avstånd från de utrikesföddas kultur genom att framställa dem som ett hot. Genom detta språkbruk söker man skapa negativa associationer till gruppen utrikesfödda. För att göra en exkurs skall vi dra en parallell till den tidigare forskningen. Vi uppfattar i likhet med Brunne (2006) att även om skribenterna för de olika nyhetsredaktionerna tar avstånd från denna typ av retorik hjälper man till att reproducera stereotypa föreställningar. På detta vis vidmakthålls även våra kulturella olikheter och ”vi” och ”dem” förstärks av ytterligare en dimension.

Vi har inom denna diskurs kunnat finna belägg för en framställning av utrikesfödda som hotfulla kriminella element. Regelbundenheterna i materialet bygger på uttalanden som:

”Vi ser att våldtäkter har ökat kraftigt, vilket är alarmerande eftersom det begränsar kvinnors vardag, säger SD:s partiledare Jimmie Åkesson. En lösning är att invandringen från ”kulturellt främmande länder” ska begränsas kraftigt, enligt SD.

- Det är klart att våldtäkter handlar om mäns våld mot kvinnor, men att det finns en kraftig överrepresentation från länder man har en kvinnosyn som vi betraktas som hemsk kan inte vara en slump, säger Åkesson”(Expressen, 2010-08-26).

Man kan i texten tyda att det finns en social polarisering där man som vi nämnt tidigare tillskriver ”den andra” kulturen och dess företrädare negativa attribut. I en annan artikel har skribenten haft möjlighet att följa med på ett möte för SD- anhängare. Här blir retoriken ännu mer osaklig. Någon typ av psykolog finns med på detta möte för att ge tyngd till deras påståenden. Det beskrivs hur psykologen arbetat med unga brottslingar och på egen hand kommit fram till följande slutsats:

”Just muslimer har en annan syn på aggressivitet och därför är mer kriminella.”(Expressen, 2010-09-07).

Här tillskrivs utlandsfödda en kulturell predisposition för att begå brott. Man beskriver sedan även fler skillnader utifrån ett postkolonialt perspektiv. Där ”de andra” (utrikesfödda) beskrivs som inte lika långt framskridna i utvecklingen som ”vi” (svenskar):

”När en västerlänning möter motgångar eller hamnar i en konflikt tenderar han/hon att ofta att söka felet hos sig själv. Så är inte fallet med den muslimska mentaliteten. Där tenderar personer i stället att lägga skulden för motgången/konflikten på omgivningen/motparten. Den här mentaliteten har vi sett exempel på otaliga gånger här i Sverige” (ibid.).

Reproduktionen av stereotypa föreställningar i denna linje leder till rasistiska tankegångar. Vi tycker att nedanstående intervju med en partimedlem är mycket talande. Intervjupersonen beskriver hur:

”De tycker inte att Sverige ska ta emot fler flyktingar. Det är mycket som har gått snett med invandringen, menar de. ”–Nog fanken är det invandrarna som begår brotten alltid, säger Tommy” (Svenska dagbladet, 2010-10-03).

Hans fru tillägger:

”- Hade det funnits gott om jobb hade jag inte brytt mig. Men det är många unga i Sverige som inte får något. Många unga får bo kvar hemma, medan invandrarna får socialbidrag, fortsätter Birgit.”(ibid.).”

Vi tolkar detta uttalande som ett indirekt resultat av den retorik som presenteras i olika massmediala sammanhang. Vi menar att det späder på främlingsfientligheten och befäster våra olikheter istället för våra likheter.

5. 4 Sociala konsekvenser

Efter att ha behandlat det empiriska underlaget så har vi identifierat tre konkurrerande verklighetsuppfattningar som befinner sig i ett antagonist förhållande om teckens mening. I materialet har vi kunnat se att det inte råder konsensus mellan verklighetsbeskrivningarna om mångfald och utrikesfödda. Fixeringen av tecken handlar om huruvida utrikesfödda och kulturell mångfald ska tillskrivas negativa eller positiva attribut. När en viss diskurs är mest tongivande så får det vissa sociala konsekvenser för såväl samhället som utrikesfödda. (De tre teman som vi har funnit har presenterats i empirin ovan).

Man kan säga att det yttersta antagonistiska förhållandet står mellan den kulturfrämjande och den högerpopulistiska diskursen. Vi har kunnat utläsa att de företräder två ideologiska ståndpunkter som konkurrerar om det hegemoniska företrädet. Vi vill inte påstå att den syntax som benämns i svensk journalistisk avseende den högerpopulistiska diskursen är av en positiv karaktär. Vi tolkar det dock som att det finns vissa regelbundenheter i konstruktionerna av utrikesfödda och mångkulturalism utifrån ett ”vi” och ”dem” perspektiv (Brune, 2008, sid 37). För att belysa ytterligare en dimension i den antagonistiska relationen uttrycks det i den kulturfrämjande debatten, samhället som en kulturell ”smältdeg” vilket kan kontrasteras med den integrationspolitiska debatten som gör en klar distinktion mellan ”vår” och ”deras” kultur. Förhållandet som skiljer dem åt är att integrationsdiskursen ställer krav på anpassning till gängse kulturell samhällsnorm.

Vi har funnit att den diskurs som i mediala sammanhang ges mest utrymme och därmed det hegemoniska företrädet är den högerpopulistiska. Språkbruket som omger denna diskurs tar dock i allra största grad avstånd till från dessa tongångar. Trots att den beskrivs i negativa ordalag så finns liknande tankegångar att finna i den integrationspolitiska diskursen som vi uppfattar vara den mest ideologiskt framträdande.

Den högerpopulistiska diskursen vi har funnit ligger i linje med ett postkolonialt synsätt om ”vi” och ”dem” då retoriken baseras på reproduktionen av stereotypa föreställningar kring utrikesfödda (Loomba, 2008, sid 10). Vi har kunnat utläsa en Sverigedemokratisk verklighetsbeskrivning som inte särskiljer etnicitet, religiös tillhörighet och kultur. Denna diskurs baseras på grova generaliseringar och demagogiska påståenden om verkligheten. Dessa grova gränsdragningar och kollektiva tillskrivelser av negativa attribut har

stigmatiserande effekt. Utrymmet för denna retorik i svensk media kan leda till att gemene man utvecklar ett negativt förhållningssätt till utrikesfödda (som exemplifieras i sista stycket i 5.3. 2).

Vi har även i det övriga materialet kunnat urskilja vissa likheter mellan den integrationspolitiska- och högerpopulistiska diskursen. Detta i den bemärkelsen att det finns vissa kulturella inslag som man inte anser vara förenliga med rådande kulturella normer och värderingar. Om vi ska belysa det utifrån socialkonstruktivistiska termer så är media ett inslag i reproduktionen av polariseringen. Detta genom att de är med i konstruktionen och förmedlingen av den sociala verkligheten. Utifrån vad landets nyhetsbyråer väljer att ta upp samt sättet det presenteras på skapar vissa perceptuella referensramar. Förförståelsen är något som sedan yttrar sig i den sociala interaktionen med andra. På detta sätt har det som konstrueras och förmedlas på makronivå implikationer för individen som befinner sig på mikronivå. Man talar i den tidigare forskningen om en fysisk och mental åtskiljning mellan ”vi” och ”dem”. Vi kan koppla detta till Brune (2006) som menar att detta skapar en känsla av utanförskap (Brune, 2006, sid 37). En segregering som har praktiska implikationer för den grupp som befinner sig ”utanför”.

Indirekt kan detta yttra sig genom ett underordningsförhållande för gruppen utrikesfödda gentemot den överordnade majoritetsgruppen. Vi menar att detta i sin tur kan bidra till att vissa individer får ett mer begränsat tillträde till te.x. den reguljära arbetsmarknaden och utbildningssystemet. Denna typ av dikotomisering är problematisk då individer med annan bakgrund hamnar i ett långt utanförskap och då får ännu sämre förutsättningar att bli en del av den sociala gemenskapen.

6. Avslutande reflektioner

Syftet med föreliggande undersökning har varit att utifrån en diskursanalytisk metod identifiera centrala tecken inom debatten gällande utrikesfödda och kulturell mångfald under 2010. Med utgångspunkt i diskursanalys har vi kunnat urskilja särskilda tecken: tolerans/intolerans, främlingsfientlighet, kulturell mångfald, kulturberikande, SD, sd-väljare, integration och kultur. Kontextualiserandet av tecknen har hjälpt oss att strukturera och dra gränser mellan olika konkurrerade verklighetsuppfattningar. I presentationen har vi valt att strukturera materialet i ett antal kategorier samt subkategorier för att på så sätt få en tydligare bild över hur argumenten inom de olika diskurserna förs. De verklighetsbeskrivningar som har skildrats representerar i vår mening olika ideologiska ställningstaganden. Vi har under arbetets gång fördjupat och nyanserat vår förståelse av problematiken och ämnet. Till skillnad från vår initiala uppfattning har vi funnit att den diskurs som får störst utrymme i debatten omgärdas av negativa associationer. Utifrån vår nya förståelse har vi reflekterat kring vårt egna förhållningssätt gentemot våra medmänniskor i vår framtida professionella roll. Vi har fått en ökad medvetenhet kring hur uppdelning av människor kan leda till känslor av stigmatisering och utanförskap.

6. 1 Slutord

Mot bakgrund av studiens resultat så har vi reflekterat över vår roll som framtida sociala praktiker. Vi anser att det är av största vikt att man i egenskap av socialarbetare bör ha ett en medvetenhet om hur sociala konstruktioner skapar interaktioner på olika nivåer. Vi bidrar till att konstruera verkligheten genom att vi omedvetet tillskriver vissa fenomen en viss entitet och attribut. I uppsatsen har vi utifrån socialkonstruktivistiskt angreppssätt behandlat att media är en aktör som delvis är med och producerar och reproducerar föreställningar och diskurser som sedan formar våra förståelseramar och perceptionsstrukturer. Detta modellerar vår förförståelse och förhållningssätt till olika fenomen och för hur vi agerar i olika situationer. Som en följd av våra resultat förespråkar vi att man som framtida professionell alltid bör sträva efter en ökad medvetenhet kring sina egna förutfattade meningar. Utöver det anser vi att man skall ha ett kritiskt förhållningssätt till kunskap och hur fenomen framställs i den mediala diskursen.

Efter att ha behandlat det empiriska underlaget så har vi fått en större förståelse kring det komplexa förhållandet mellan diskurser och samhället. Vi har i korrelation till studien kommit

till insikt om att samtalsordningar som konstrueras i den sociala verkligheten kan ha indirekta praktiska implikationer för såväl samhället som den enskilde (exempel på detta går att finna i föregående kapitel 5.4).

Utifrån det empiriska materialet har vi kunnat urskilja att den högerpopulistiska verklighetssynen var den mest framträdande under perioden 2010. Det förefaller som att denna diskurs har växt fram i takt med decentraliseringen av välfärdsstaten. Decentraliseringen har lett till ett uppöppnade av de nationella gränserna som i sin tur bidragit till nya kulturella influenser från omvärlden. Med denna utveckling har frågan kring kulturell mångfald blivit en omdebatterad fråga. Den högerpopulistiska verklighetssynen grundas på postkoloniala och radikala tongångar kring utrikesfödda och kulturell mångfald. Utöver det beskrivs även utrikesfödda utifrån stereotyper och i termer av avvikande och hot mot det svenska kulturarvet. Dessa kollektiva tillskrivelser och reproducering av stereotyper är problematiska då det kan förstärka maktrelationer mellan grupper vilket kan medföra att vissa faller utanför den sociala kontexten. Detta kan i sin tur leda till att individer upplever stigmatisering då de har en variabel som betraktas som avvikande.

Vi anser att det är centralt att socialarbetare arbetar utifrån ett filantropiskt förhållningssätt. Arbetet skall grundas på tolerans och empowermentorienterad praktik där man som professionell har med sig en medvetenhet kring problemet. Man skall även försöka sprida kunskap till klienter/ brukare och kollegor. Allt i ett försök att utjämna och synliggöra maktförhållanden för att på så sätt hindra och bryta utanförskap. En annan viktig dimension för att komma tillrätta med problematiken kring utanförskap är ett tillvaratagande av kulturell mångfald. En socialarbetare bör i vår mening bygga broar mellan olika kulturer i samhället. Socialarbetaren skall upprätthålla ett samhälle med solidaritet och gemenskap som värdegrund. Detta i ljuset av att vi är individer med samma fundamentala behov och värde oberoende av klass, etnisk bakgrund, sexuell läggning och kön. ”Vi är dem och de är vi”.

6. 2 Efterforskning

Vi efterlyser mer forskning kring området då det under arbetsprocessen har uppkommit vissa obesvarade frågor. Det som hade varit intressant att göra är en mer omfattande undersökning där det empiriska underlaget består av material inhämtat från primära istället för sekundära källor. Vi anser att det hade varit intressant att göra en studie där man utifrån en multidimensionell ansats belyser frågan kring utrikesföddas situation ur ett samhällsperspektiv, professionellt perspektiv och målgruppens egna subjektiva upplevelser.

7. Referenser

7.1 Litterära källor

- Bergström, Göran & Boréus, Kristina (red.) (2005). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 2., [omarb.] uppl. Lund: Studentlitteratur
- Bryman, Alan (2002). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 1. uppl. Malmö: Liber ekonomi
- Börjesson, Mats & Palmblad, Eva (red.) (2007). *Diskursanalys i praktiken*. 1. uppl. Malmö: Liber
- Börjesson, Mats (2003). *Diskurser och konstruktioner: en sorts metodbok*. Lund: Studentlitteratur
- De los Reyes, Paulina, Molina, Irene & Mulinari, Diana (red.) (2005). *Maktens (o)lika förklädnader: kön, klass & etnicitet i det postkoloniala Sverige : en festskrift till Wuokko Knocke*. [Ny utg.] Stockholm: Atlas
- Franzén, Elsie C. (2001). *Att bryta upp och byta land*. Stockholm: Natur och kultur
- Hultén, Gunilla (2006). *Främmande sidor: främlingskap och nationell gemenskap i fyra svenska dagstidningar efter 1945*. Diss. Stockholm : Stockholms universitet, 2006
- Högström, Peter & Eriksson, Elisabet (2006). *Vad ska mångfald vara bra för?* Höganäs: Kommunlitteratur
- *Invandrarskap och medborgarskap*. (1999). Stockholm.
- Jönson, Håkan (2010). *Sociala problem som perspektiv: en ansats för forskning & socialt arbete*. 1. uppl. Malmö: Liber
- Loomba, Ania (2008). *Kolonialism/Postkolonialism: en introduktion till ett forskningsfält*. 2. uppl. Stockholm: Tankekraft
- May, Tim (2001). *Samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur
- Meeuwisse, Anna & Swärd, Hans (red.) (2002). *Perspektiv på sociala problem*. Stockholm: Natur och kultur
- Meeuwisse, Anna, Sunesson, Sune & Swärd, Hans (red.) (2006). *Socialt arbete: en grundbok*. 2., [rev. och utök.] utg. Stockholm: Natur och kultur
- Patel, Runa & Davidson, Bo (1991). *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur
- Roth, Hans Ingvar (2005). *Mångkulturalismens utmaningar*. Lund: Studentlitteratur
- *Regeringens proposition 1997/98:16: Sverige, framtiden och mångfalden: från invandrapolitik till integrationspolitik*. (1997). Stockholm:

- Sverige. Utredningen om makt, integration och strukturell diskriminering (2006). *Mediernas vi och dom: mediernas betydelse för den strukturella diskrimineringen : rapport*. Stockholm: Fritze
- Sverige. Utredningen om makt, integration och strukturell diskriminering (2006). Den segregande integrationen: om social sammanhållning och dess hinder : rapport. Stockholm: Fritze
- Sverige. Utredningen om makt, integration och strukturell diskriminering, De los Reyes, Paulina & Kamali, Masoud (2005). Bortom vi och dom: teoretiska reflektioner om makt, integration och strukturell diskriminering : rapport. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer
- Vetenskapsrådets forskningsetiska riktlinjer. *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Elanders Gotab: Vetenskapsrådet
- Wikström, Hanna (2009). *Etnicitet*. 1. uppl. Malmö: Liber
- Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur

7. 2 Elektroniska källor

- <http://www.nationalencyklopedin.se/>
- Alexanderson, Kristina (2012). *Källkritik på Internet*. 1. uppl. Stockholm: SE .
Tillgänglig på Internet: <https://iis.se/docs/Kallkritik-pa-Internet.pdf>

7.2. 1 Artiklar

- Aftonbladet, 2010-11-18 "Hedersvåld botas med integration".
- Dagens nyheter, 2010-09-14 "Så bevarar vi Sverige svenskt".
- Dagens nyheter, 2010-06-27 "Sverige ska vara det som enar oss - inte splittrar oss".
- Dagens nyheter, 2010-01-09 "Sverigedemokraterna är en ortodox minoritetsgrupp".
- Expressen, 2010-12-01 "Integrationspolitik med total kontroll".
- Expressen, 2010-08-26 "Fel, fel, fel! - Massiv kritik mot SD:s rapport om våldtäkter".
- Expressen, 2010-09-07 "Experterna: SD har blivit smartare".
- Svenska dagbladet, 2010-12-27 "Klyftan går inte genom Öresund".
- Svenska dagbladet, 2010- 09-17 "När vi ratar dem ratar vi oss själva".
- Svenska dagbladet, 2010-10-13 "Fler företagare med utländsk bakgrund".
- Svenska dagbladet, 2010-05-19 "Företag växer av mångfall".

- Svenska dagbladet, 2010-10-03 "SD:s starka fäste".
- Svenska dagbladet, 2010-07-24 "Etniska enklaver är fel väg att gå".
- Svenska Dagbladet, 2010-07-31 "Sakine Madon är inte Kamali".

7. 3 Bilaga

Komplett lista över kodade artiklar:

Aftonbladet:

- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayPDF&documentId=057349201010241JPGXB1LZEDQ2PFDTK1J2FZ410000101021O&serviceId=2>
(2006- 06-15)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=05734920101121863718&serviceId=2> (2006- 06-15)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayPDF&documentId=0573492010111832SRU52HR2G50CMFRM3YUZJT10000101021K&serviceId=2>
(2006- 06-15)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayPDF&documentId=057349201012071B12UL1RSFPS36GIJT4DYHUB100001010410&serviceId=2>
(2006- 06-15)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayPDF&documentId=057349201010061PXGGW2IDHNF1TRF233J3YBV100001010R1S&serviceId=2>
(2006- 06-15)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayPDF&documentId=057349201010023LEIJT4P9HJL0BYWMC1EUOOZ100001010W1G&serviceId=2>
(2006- 06-15)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayPDF&documentId=0573492010121216SJYX0VXVLC1YZDGY3TGMP3100001010J1O&serviceId=2>
(2006- 06-15)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayPDF&documentId=057349201010232GYQZO1HBHV84QB6WY0Z7ZGC10000101101K&serviceId=2>
(2006- 06-15)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayPDF&documentId=057349201011054YIBWL2GG0DY1UAOE919VZCQ100001010X14&serviceId=2>
(2006- 06-15)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayPDF&documentId=0573492010110410QY9E0UQQST1E4IJL100NHA100001010H1G&serviceId=2>
(2006- 06-15)

DN:

- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=0509152010121830475314&serviceId=2> (2006- 06-15)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=0509152010102229884439&serviceId=2> (2006- 06-15)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=0509152010092229394066&serviceId=2> (2006- 06-15)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=0509152010062728117977&serviceId=2> (2006- 06-15)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=0509152010062328102094&serviceId=2> (2006- 06-15)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=0509152010091429267152&serviceId=2> (2006- 06-15)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=0509152010010924823367&serviceId=2> (2006- 06-15)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=0509152010040626774367&serviceId=2> (2006- 06-15)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=0509152010060327745669&serviceId=2> (2006- 06-15)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=0509152010021025873586&serviceId=2> (2006- 06-15)

Expressen:

- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=050910201010227820567&serviceId=2> (2006- 06-16)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=050910201010227820567&serviceId=2> (2006- 06-16)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=050910201009087688062&serviceId=2> (2006- 06-16)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=050910201009117702786&serviceId=2> (2006- 06-16)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=050910201012017944618&serviceId=2> (2006- 06-16)

- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=050910201012057959720&serviceId=2> (2006- 06-16)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=050910201012017944638&serviceId=2> (2006- 06-16)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=050910201009177714445&serviceId=2> (2006- 06-16)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=050910201009077685522&serviceId=2> (2006- 06-16)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=050910201008267650898&serviceId=2> (2006- 06-16)

Svenska Dagbladet:

- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=05080320101227649686&serviceId=2> (2006- 06-16)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=05080320101216645643&serviceId=2> (2006- 06-16)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=05080320101109627532&serviceId=2> (2006- 06-16)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=05080320101003611066&serviceId=2> (2006- 06-16)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=05080320100917603277&serviceId=2> (2006- 06-16)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=05080320100831595776&serviceId=2> (2006- 06-16)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=05080320100731584221&serviceId=2> (2006- 06-16)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=05080320100519555560&serviceId=2> (2006- 06-16)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=05080320100724581533&serviceId=2> (2006- 06-16)
- <https://web-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se:2443/services/archive.html?method=displayDocument&documentId=05080320101013615238&serviceId=2> (2006- 06-16)